

**UCHWAŁA NR II/35/2024
RADY POWIATU CHOJNICKIEGO**

z dnia 28 czerwca 2024 r.

w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w powiecie chojnickim na lata 2024 - 2030”

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 107) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 i 2, art. 6 ust. 4 pkt 2, 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424)

**Rada Powiatu
uchwala, co następuje:**

§ 1. Realizując zadania własne powiatu oraz zadania z zakresu administracji rządowej określone w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej przyjmuje się „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w powiecie chojnickim na lata 2024 – 2030” w brzmieniu jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Koordynację działań jednostek realizujących program, o którym mowa w §1, powierza się Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach.

§ 3. Traci moc uchwała nr XIX/243/2021 Rady Powiatu Chojnickiego z dnia 13 maja 2021 r. w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025”.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu poprzez jej wywieszenie na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Chojnicach oraz zamieszczeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

Przewodniczący Rady

Robert Skórczewski

Załącznik
do uchwały nr II/35/2024
Rady Powiatu Chojnickiego
z dnia 28 czerwca 2024 r.

**POWIATOWY
PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ
OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ W POWIECIE
CHOJNICKIM
NA LATA 2024-2030**

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W CHOJNICACH

CHOJNICE 2024

str. 1

SPIS TREŚCI

Część I

Diagnoza, profilaktyka, edukacja społeczna 3

Część II

Ochrona, pomoc i wsparcie osób doznających przemocy domowej 36

Część III

Odziaływanie na osoby stosujące przemoc domową..... 70

CZEŚĆ I

DIAGNOZA

PROFILAKTYKA

EDUKACJA SPOŁECZNA

SPIS TREŚCI

1. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu chojnickiego w latach 2021-2023.....	5
1.1. Zespół interdyscyplinarny	5
1.2. Osoby zgłaszające się do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej powiatu chojnickiego z problemem przemocy domowej	10
1.3. Najczęstszy rodzaj zgłaszanych spraw	11
1.4. Procedura „Niebieskie Karty”	13
1.5. Punkty wsparcia i poradnictwa specjalistycznego	16
1.6. Działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach	17
1.6.1. Pomoc psychologiczna, pedagogiczna i terapeutyczna	18
1.6.2. Działania profilaktyczne, interwencyjne	19
1.6.3. Działania podejmowane w stosunku do osób stosujących przemoc domową ...	19
1.7. Analiza SWOT prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie chojnickim	21
2. Powiatowy Program Profilaktyczny w Zakresie Promowania i Wdrażania Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą Domową na lata 2024-2030	25
2.1. Wstęp	25
2.2. Prawne uwarunkowania programu	27
2.3. Główny cel programu	29
2.4. Spodziewane efekty programu	34
2.5. Monitoring i sprawozdawczość	35
2.6. Podsumowanie	35

1. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu chojnickiego w latach 2021-2023

1. 1. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Rysunek 1 Mapa Powiatu Chojnickiego

Ustawa zmienia częściowo procedury działań zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno – pomocowych (w ustawie przed nowelizacją były to grupy robocze).

Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej;
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- Policji;
- oświaty;
- ochrony zdrowia;
- organizacji pozarządowych;

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także kuratorzy sądowi. Wchodzi mogą w skład także prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Podstawowym zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest realizacja działań określonych w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej, a także integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz osób doznających przemocy domowej.

Zadania te są wykonywane w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art.66c ustawy z dnia 20maja 1971r. – Kodeks wykroczeń

Zespół interdyscyplinarny powołuje grupę diagnostyczno – pomocową, której celem i zadaniem jest rozwiązywanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach. W skład grupy diagnostyczno - pomocowej wchodzi:

- pracownik socjalny jednostki organizacji pomocy społecznej;
- funkcjonariusz policji.

W skład grupy diagnostyczno – pomocowej mogą także wchodzić:

- pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- asystent rodziny;
- nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
- osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;
- przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność;
- realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20maja 1971r. –Kodeks wykroczeń;
- monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
- zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;
- dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:

- a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Na terenie Powiatu Chojnickiego swoje działania prowadzi 5 Zespołów Interdyscyplinarnych.

Posiedzenia Zespołów odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na dwa miesiące.

Poniższe zestawienie wskazuje na częstotliwość spotkań poszczególnych Zespołów Interdyscyplinarnych w latach 2021-2023.

Tabela 1 Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2021-2023

Nazwa Ośrodka Pomocy Społecznej/rok	2021	2022	2023	Łącznie
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach	4	4	4	12
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach	40	30	24	94
Centrum Usług Społecznych w Czerniewcu	5	5	5	15
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach	4	4	4	12
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Konarzynie	4	4	5	13
Łącznie	57	47	42	146

Analiza danych zawartych w Tabeli 1 wskazuje, iż najwięcej spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego odbyło się w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Chojnicach.

Poza tym, w ramach działalności Zespołów Interdyscyplinarnych powoływane są grupy diagnostyczno – pomocowe. Poniższa Tabela 2 wskazuje na częstotliwość powoływania grup diagnostyczno – pomocowych na terenie poszczególnych gmin Powiatu Chojnickiego.

Tabela 2 Liczba powołanych grup roboczych/grup diagnostyczno - pomocowych w latach 2021-2023

Nazwa Ośrodka Pomocy Społecznej/rok	2021	2022	2023
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach	94	81	76
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach	30	21	31
Centrum Usług społecznych w Czersku	51	68	51
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach	26	23	39
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Konarzynach	5	3	2
Łącznie	206	196	199

Dane zawarte w Tabeli 2 wskazują, iż łączna wartość liczby zorganizowanych grup roboczych/diagnostyczno – pomocowych na przełomie trzech ostatnich lat spadła w roku 2022, po czym w 2023 roku znowu wzrosła.

Tabela 3 Liczba rodzin objętych działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych/ diagnostyczno – pomocowych w latach 2021-2023

Nazwa Ośrodka Pomocy Społecznej/rok	2021	2022	2023
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach	94	81	76

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach	43	37	44
Centrum Usług społecznych w Czersku	123	105	89
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach	51	42	34
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Konarzynach	5	3	2
Łącznie	316	268	245

Interpretacja danych zawartych w powyższej Tabeli 3 wskazuje na spadek liczby rodzin objętych pomocą na przestrzeni trzech lat. Jedynie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Chojnicach nastąpił wzrost liczby rodzin objętych działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego w roku 2023 w stosunku do roku 2022.

1.2. OSOBY ZGAŁASZAJACE SIĘ DO JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ POWIATU CHOJNICKIEGO Z PROBLEMEM PRZEMOCY DOMOWEJ

Problem przemocy dotyka nie tylko kobiet, mężczyzn i dzieci, ale także osoby starsze i/lub niepełnosprawne. Poniższa tabela zawiera dane liczbowe ukazujące istotę poruszanego problemu.

Tabela 4 Liczba osób doznających przemocy domowej, które zgłosiły się do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej powiatu chojnickiego w latach 2021-2023

OSOBA/ROK	2021	2022	2023	ŁACZNIE
Kobiety	164	122	98	384
Mężczyźni	27	32	30	89
Dzieci	166	164	290	620
Osoby starsze/ niepełnosprawne	244	59	90	393

Z danych liczbowych zgromadzonych w powyższej Tabeli 4 wynika, iż najczęściej doświadczają przemocy domowej dzieci. Na przełomie trzech lat ich liczba wynosiła 620, z czego z każdym rokiem liczba ta wzrastała. Mężczyźni stanowią najrzadziej zgłaszającą przemoc grupę osób z liczbą 89 ze zmienną na przestrzeni trzech lat. Podobnie zmienna sytuacja wystąpiła w grupie kobiet – w roku 2021 zgłoszeń dokonało 164 osoby, w roku 2022 122 osoby i w roku 2023 98.

1.3. NAJCZĘSTSZY RODZAJ ZGŁASZANYCH SPRAW

W oparciu o dane z 5 jednostek organizacyjnych pomocy społecznej powiatu chojnickiego dotyczących form i rodzajów stosowanej przemocy domowej sporządzono poniższą Tabelę 5.

Tabela 5 Formy przemocy domowej najczęściej zgłaszane do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej powiatu chojnickiego w latach 2021-2023

FORMY PRZEMOCY/ROK	2021	2022	2023
Fizyczna	149	129	109
Psychiczna	247	198	155
Seksualna	10	5	11
Ekonomiczna	30	22	22
Inne w tym zaniedbywanie dzieci	82	61	42

Z danych zawartych w Tabeli 5 wynika, iż najczęściej zgłaszaną formą przemocy w przeciągu trzech lat była przemoc psychiczna, kolejno przemoc fizyczna. Natomiast znacząco rzadko wystąpiła przemoc seksualna. Zdarzały się także zawiadomienia o innych formach przemocy, do których zalicza się także zaniedbywanie dzieci. Powyższe dane w tabeli wskazują na spadek, na przestrzeni trzech lat, liczby form przemocy fizycznej i psychicznej.

Dane dotyczące liczby osób stosujących przemoc domową, w tabeli poniżej (Tabela 6), wskazują na znaczną przewagę mężczyzn nad kobietami i kolejno małoletnimi.

Tabela 6 Zestawienie liczbowe obejmujące osoby stosujące przemoc domową

OSOBY/ROK	2021	2022	2023
Kobiety	24	35	27
Mężczyźni	190	164	142
Nieletni	2	0	2
Łącznie	216	199	171

Analiza Tabeli 7 wskazuje na wysoką liczbę kobiet, jako osób pokrzywdzonych przez osoby stosujące przemoc domową w latach 2021-2023, następnie liczbę małoletnich i znacznie niższą liczbę mężczyzn.

Tabela 7 Zestawienie liczbowe osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej

OSOBY/ROK	2021	2022	2023
Kobiety	205	168	154
Mężczyźni	46	36	28
Małoletni	117	100	92
Łącznie	368	304	274

Poniżej przedstawione zostały dane pozyskane od Policji oraz wymiary sprawiedliwości (tj. prokuratury)

Tabela 8 Zestawienie liczbowe wszczętych i prowadzonych postępowań związanych z przemocą domową w latach 2021-2023

2021	2022	2023
78	58	49

Tabela 9 Zestawienie liczbowe zatrzymań w związku z przemocą domową w latach 2021-2023

2021	2022	2023
13	33	15

Tabela 10 Zestawienie liczbowe wydanych nakazów opuszczenia lokalu mieszkalnego w związku z przemocą domową w latach 2021-2023

2021	2022	2023
3	0	7

Tabela 11 Zestawienie liczbowe wydanych zakazów zbliżania się do określonych osób w związku z przemocą domową w latach 2021-2023

2021	2022	2023
3	4	3

Tabela 12 Zestawienie liczbowe orzeczonych w sprawach z art. 207 kk oraz orzeczeń środków prawnych w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
Kar pozbawienia wolności	13	15	23
Warunkowych zawiesznień wykonania kary pozbawienia wolności	9	11	16
Zakazu zbliżania się do określonych osób, miejsc	1	4	11
Nakazu opuszczenia lokalu	1	-	-
Udziału w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową	-	-	1
Zobowiązania do leczenia odwykowego	1	1	2

1.4. PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” uregulowany został sposób postępowania służb odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy domowej – od momentu zgłoszenia zdarzenia poprzez działania ukierunkowane na pomoc osobie dotkniętej przemocą domową oraz działania skierowane na osobę stosującą przemoc domową.

Procedura obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Interdyscyplinarne podejście do realizacji procedury „Niebieskie Karty” ma na celu zintensyfikowanie działań wszystkich służb na rzecz poprawy sytuacji osoby dotkniętej przemocą domową. Wspólne opracowanie, przy udziale osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, indywidualnego planu

pomocy nie będzie doprowadzało do sytuacji, gdy osobą tą zajmowało się odrębnie kilka instytucji, co w konsekwencji niekiedy skutkowało zniechęceniem, biernością i zmęczeniem osoby doznającej przemocy.

Rysunek nr 2 – Schemat przebiegu procedury „Niebieskie Karty”

Częstotliwość zjawiska przemocy domowej oddaje częstotliwość wszczynania procedury „Niebieskie Karty” . Rozpatrując problematykę zjawiska przemocy domowej warto dokonać analizy liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” i wszczętych postępowań. Analiza tabeli 13 przedstawia istotę problemu.

Tabela 13 Liczbowe zestawienie ilości Niebieskich Kart założonych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej powiatu chojnickiego

NAZWA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ/ROK	2021	2022	2023
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach	11	14	1
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach	30	21	31
Centrum Usług Społecznych Społecznej w Czersku	11	8	7
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach	26	23	22
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Konarzynach	1	1	1
Łącznie	79	67	62

Dokonując analizy danych zawartych w Tabeli 13 zauważa się w większości ośrodków zmienność w ilości wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” na przestrzeni 3 lat.

Tabela 14 Liczbowe zestawienie ilości Niebieskich Kart założonych w poszczególnych podmiotach, innych niż jednostki organizacyjne pomocy społecznej w latach 2021-2023

INSTYTUCJA/ROK	2021	2022	2023	ŁĄCZNIE
Policja	163	134	136	433
Ochrona zdrowia	0	2	0	2
Oświata	0	10	6	26
Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	7	4	10	21
Łącznie	180	150	152	482

Szczegółowa analiza danych zawartych w powyższej Tabeli 14 wskazuje, iż najwięcej Niebieskich Kart założonych zostało przez Policję. Pozostałe instytucje: ochrona zdrowia, oświata i KRPA wystawiły łącznie, na przełomie 3 lat, zaledwie 49 Niebieskich Kart.

1.5. PUNKTY WSPARCIA I PORADNICTWA SPECJALISTYCZNEGO

Na przełomie badanych lat 2021-2023 miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej zadeklarowały funkcjonowanie specjalistycznego poradnictwa na danym terenie. Poniższe zestawienie wskazuje na liczbę osób korzystających z punktów w sprawach związanych z przemocą domową.

Analiza danych zawartych w Tabeli 15 wskazuje na:

- duże zainteresowanie szukaniem pomocy instytucjonalnej, na co mają wpływ działania zwiększające świadomość społeczną, kampanie przeciwdziałania występowaniu zjawiska przemocy, informacje w lokalnej prasie, mediach;
- dane obejmujące lata 2021-2023 wskazują na ciągłą potrzebę korzystania ze specjalistycznego poradnictwa;
- usługi poradnictwa specjalistycznego zlokalizowane w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Chojnicach spotkały się z najliczniejszym zainteresowaniem.

Tabela 15 Zestawienie liczbowe dotyczące korzystania osób z punktów wsparcia i poradnictwa specjalistycznego dla osób dotkniętych przemocą domową.

NAZWA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ/ROK	2021	2022	2023
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach	79	57	52
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach	41	31	36
Centrum Usług Społecznych w Czersku	45	64	72
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach	53	38	22
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Konarzynach	6	3	3
Łącznie	224	193	185

1.6. DZIAŁANIA POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE W CHOJNICACH

W powiecie chojnickim funkcjonuje Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach, który zapewnia między innymi pomoc osobom uwikłanym w przemoc domową. Do Ośrodka zgłaszają się najczęściej osoby nie będące klientami ośrodków pomocy społecznej.

Punkt Interwencji Kryzysowej w Chojnicach świadczy zinstytucjonalizowane formy pomocy przeznaczonej dla osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, które wymagają pomocy psychologicznej i terapeutycznej.

Celem PIK Chojnice jest:

- Obecność przy osobie przeżywającej kryzys poprzez wsparcie i wysłuchanie, diagnozę sytuacji, określenie problemu i jego przyczyn;
- Rozpoznawanie i zapobieganie dekompensacji psychicznej, zachowaniom autodestrukcyjnym i agresywnym jako symptomem tzw. „ostrego kryzysu”;

- Odzyskanie przez osobę w kryzysie zdolności samodzielnego pokonania trudności;
- Inicjowanie procesów zmiany i twórczego wykorzystania kryzysu.

Pomoc udzielana przez Punkt Interwencji Kryzysowej obejmuje:

- konsultacje i wsparcie psychologiczne zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dorosłych,
- doraźną pomoc w nagłych sytuacjach kryzysowych: porady, konsultacje, wsparcie, psychologiczne dla osób poszkodowanych i członków ich rodzin,
- porady prawne w podstawowym zakresie,
- pomoc prawną w zakresie redagowania pism procesowych,
- uzyskania informacji o przysługujących prawach i uprawnieniach,
- pokierowanie do odpowiednich organów i instytucji pomocowych.

1.6.1. POMOC PSYCHOLOGICZNA, PEDAGOGICZNA I TERAPEUTYCZNA

Z konsultacji psychologicznych, terapeutycznych i pedagogicznych świadczonych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach może skorzystać każdy, kto boryka się z różnego rodzaju problemami i szuka porady, specjalistycznej pomocy. Ponadto, na konsultacje psychologiczne są kierowane osoby, które doświadczają przemocy domowej, osoby mające trudności wychowawcze, rodzinne czy też osobiste.

W roku 2021 z usług specjalistów skorzystały 64 osoby, w kolejnym roku 49, natomiast w roku 2023 - 38 osób. Dane powyższe wskazują, iż osoby widzą potrzebę korzystania ze wsparcia specjalistycznego. Niniejsze dane zostały zestawione w Tabeli 16.

Tabela 16 Liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistycznego w latach 2021-2023

LICZBA OSÓB/ROK	2021	2022	2023
LICZBA OSÓB	64	49	38

Poradnictwo ukierunkowane było na zmiany zachowań i postaw klientów, jak też na rozwój ich kompetencji emocjonalnych tj. podniesienie poziomu samokontroli, radzenia sobie z lękami oraz stresem, podniesienie samooceny, poprawę zdolności tworzenia więzi, współpracy i komunikowania się z otoczeniem, a także na poprawę własnej motywacji do działania.

Pomoc specjalistyczna kierowana była do osób, które nie doświadczają długotrwałego kryzysu psychicznego, ale postawione zostały wobec sytuacji przekraczającej zasoby radzenia

sobie – mających trudność z adaptacją do aktualnej zmiany życiowej lub podejmujących się nowych subiektywnie odczuwanych jako stresujące wyzwania. Spotkanie z psychologiem, pedagogiem i terapeutą nastawione było na rozwiązywanie bieżącej trudności z wykorzystaniem dotychczasowych zasobów jednostki widzianych w nowy, twórczy sposób. Taki sposób postępowania pozwolił minimalizować poziom napięcia emocjonalnego towarzyszącego zaistniałej sytuacji.

1.6.2. DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE, INTERWENCYJNE

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach, zwane również PCPR lub Centrum, od wielu lat podejmuje działania interwencyjne, edukacyjne mające na celu wzmocnienie instytucji pomocowych i innych organizacji do wspólnego działania na rzecz osób doświadczających przemocy domowej. Dzięki wdrażanym działaniom wzrasta jakość usług oferowanych osobom doświadczającym przemocy domowej. Poszerzone zostały działania związane z poradnictwem specjalistycznym. Od roku 2021 działa telefon interwencyjny. Poszerzono współpracę z pracownikami ośrodków pomocy społecznej oraz centrum usług społecznych w zakresie podejmowania wspólnych działań interwencyjnych w sytuacjach przemocowych.

PCPR prowadzi działania profilaktyczne i zapobiegawcze występowaniu przemocy poprzez organizację paneli dyskusyjnych, spotkań profilaktycznych w szkołach powiatu chojnickiego oraz pogadank z różnymi grupami społecznymi w tym także z seniorami.

Centrum zapewnia schronienie dla osób doświadczających przemocy domowej na podstawie zawartego porozumienia z Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Tucholi oraz w ramach współpracy z Ośrodkiem Profilaktyki Rodzinnej w Chojnicach prowadzącym Hostel dla osób doznających przemocy domowej.

1.6.3. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W STOSUNKU DO OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach jest jednostką realizującą program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową.

Ramowy program obejmuje 16 spotkań (w tym 1 spotkanie indywidualne i 15 spotkań grupowych).

Program skoncentrowano wokół następujących elementów:

1. edukacji – dostarczeniu uczestnikom informacji, które pomogą im zrozumieć dynamikę przemocy,
2. rozpoznawaniu i zmianie systemu przekonań i postaw osobistych, stworzeniu okazji do

badania osobistego systemu przekonań które inicjują i wzmacniają stosowanie przemocy,

3. zmian behawioralnych – poznawczych – dania możliwości ćwiczenia nowych i konstruktywnych form myślenia i reagowania służących kontroli szkodliwych zachowań.

Zajęcia te mają na celu:

- uświadomienie osobie stosującej przemoc - czym jest przemoc domowa,
- powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym jej stosowaniem,
- rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie,
- rozpoznanie przez osobę stosującą przemoc sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe,
- nabycie nowych umiejętności komunikacyjnych służących rozwiązywaniu konfliktów, sporów w rodzinie bez użycia przemocy,
- naukę umiejętności konstruktywnego wyrażania emocji wobec dzieci.

Podstawowe treści edukacyjne (bloki tematyczne) zawarte w realizowanym programie.:

1. nie używanie przemocy,
2. niezastraszające zachowania,
3. szacunek,
4. zaufanie i wsparcie
5. szczerłość i odpowiedzialność,
6. szacunek seksualny,
7. partnerstwo,
8. negocjacje i sprawiedliwość.

Z uwagi na to, iż w okresie od 2021-2023 roku nie udało się zebrać wystarczającej ilości osób by utworzyć grupę, osoby stosujące przemoc domową kierowane przez Zespół Interdyscyplinarney oraz osoby dobrowolnie zgłaszające się do Programu uczestniczyły w zajęciach w formie indywidualnej.

Poniższa tabela przedstawia liczbę uczestników programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową w latach 2021-2023 (prowadzonego w formie indywidualnej).

Tabela 17

LICZBA UCZESTNIKÓW/ROK	2021	2022	2023
Liczba uczestników Programu	3	5	3

1.7. ANALIZA SWOT PROWADZONYCH DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE CHOJNICKIM

Sporządzona diagnoza występowania zjawiska przemocy domowej w powiecie chojnickim pozwoliła na sporządzenie analizy SWOT. Uszeregowano posiadane informacje na cztery istotne kategorie czynników strategicznych tj.: mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie Punktu Interwencji Kryzysowej w Chojnicach • Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej • Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową • Współpraca z instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy domowej (gotowość współpracy międzyinstytucjonalnej) • Poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne) • Edukacja społeczna w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej (kampanie społeczne, warsztaty, pogadanki, seminaria, inne spotkania) • Szkolenia dla kadry pomocy społecznej, pracowników szkół, kuratorów sądowych oraz innych instytucji zaangażowanych 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska świadomość społeczna w obszarze problematyki przemocy domowej • Kierowanie się stereotypami w zakresie korzystania z pomocy psychologicznej, psychiatrycznej, terapeutycznej, rodzinnej itp. • zjawisko silnie zakorzenione w obyczajowości, • niepełna diagnoza potrzeb w zakresie problemu przemocy domowej, • brak specjalistów do pracy z rodziną,

<p>w przeciwdziałanie przemocy domowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kampanie społeczne: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową • Pozyskiwanie środków zewnętrznych • Promowanie metod wychowawczych bez przemocy • Nowe rozwiązania systemowe we wspieraniu osób doświadczających przemocy domowej • stale kształcąca się kadra służb działających na rzecz rodzin. 	<ul style="list-style-type: none"> • bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów • brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy • poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc domową • niechęć ujawniania przemocy przez osoby doznające przemocy domowej • bierność świadków przemocy • brak zasobów materialnych osób doznających przemocy domowej do samodzielnego funkcjonowania • wysoki odsetek osób uzależnionych od alkoholu i środków odurzających wśród osób stosujących przemoc domową

SPIS TABEL

Tabela 1

Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2021-2023

Tabela 2

Liczba powołanych grup roboczych/grup diagnostyczno – pomocowych w latach 2021-2023

Tabela 3

Liczba rodzin objętych działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych/grup diagnostyczno – pomocowych w latach 2021-2023

Tabela 4

Liczba osób doznających przemocy domowej, które zgłosiły się do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej powiatu chojnickiego w latach 2021-2023

Tabela 5

Formy przemocy najczęściej zgłaszane do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej powiatu chojnickiego w latach 2021-2023

Tabela 6

Zestawienie liczbowe obejmujące osoby stosujące przemoc domową

Tabela 7

Zestawienie liczbowe osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej

Tabela 8

Zestawienie liczbowe wszczętych i prowadzonych postępowań związanych z przemocą domową w latach 2021-2023

Tabela 9

Zestawienie liczbowe zatrzymań w związku z przemocą domową w latach 2021-2023

Tabela 10

Zestawienie liczbowe wydanych nakazów opuszczenia lokalu mieszkalnego w związku z przemocą domową w latach 2021-2023

Tabela 11

Zestawienie liczbowe wydanych zakazów zbliżania się do określonych osób w związku z przemocą domową w latach 2021-2023

Tabela 12

Zestawienie liczbowe orzeczonych w sprawach z art. 207 kk oraz orzeczeń środków prawnych w latach 2021-2023

Tabela 13

Liczbowe zestawienie ilości Niebieskich Kart założonych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej powiatu chojnickiego w latach 2021-2023

Tabela 14

Liczbowe zestawienie ilości Niebieskich Kart założonych w poszczególnych podmiotach, innych niż jednostki organizacyjne pomocy społecznej powiatu chojnickiego w latach 2021-2023

Tabela 15

Zestawienie liczbowe dotyczące korzystania osób z punktów wsparcia i poradnictwa specjalistycznego dla osób dotkniętych przemocą domową

Tabela 16

Liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistycznego w latach 2021-2023

Tabela 17

Liczba uczestników programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową w latach 2021-2023

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Mapa Powiatu Chojnickiego

Rysunek 2 Schemat przebiegu procedury „Niebieskie Karty”

2. Powiatowy Program Profilaktyczny w Zakresie Promowania i Wdrażania Prawidłowych Metod Wychowawczych w Stosunku do Dzieci w Rodzinach Zagrożonych Przemocą Domową na lata 2024-2030

2.1. Wstęp

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

Niniejszy program został dostosowany do lokalnych potrzeb społecznych i zasobów Powiatu Chojnickiego.

Głównym założeniem programu są działania profilaktyczne mające na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

W związku z tym zostały opracowane cel główny i cele szczegółowe oraz działania podejmowane na terenie powiatu chojnickiego, które w efekcie powinny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej, wdrożenie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

Niniejszy Program kierowany jest do:

- rodzin z dziećmi szczególnie zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej;
- osób doznających przemocy domowej i świadków przemocy domowej, w tym szczególności dzieci;
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących z dzieckiem i rodziną;
- społeczności lokalnej.

Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których występuje przemoc narażone są na dwa rodzaje niszczących doświadczeń. Pierwsze dotyczy dzieci, które są bezpośrednimi dotknięte przemocą domową, a drugie- dzieci, które są świadkami przemocy. Na podwójne niebezpieczeństwo narażone są dzieci, które same doświadczają przemocy i są jej świadkami.

Dzieci krzywdzone, maltretowane, wykorzystywane seksualnie nie chcą opowiadać o swoich doświadczeniach. Uważnie obserwując dziecko w szkole, nauczyciel, pedagog czy wychowawca klasy może wykryć przypadki znęcania się nad nim. Lękliwość w stosunku do dorosłych, oczekiwanie kary nawet za błahostki, gwałtowne uchylanie się w odpowiedzi na

gest, wybuchy płaczu, trudności w kontrolowaniu emocji, brak koncentracji, obojętność na cierpienie swoje i innych dzieci, niechęć do zabawy, unikanie kontaktu, apatia, ale także zachowania agresywne, buntownicze mogą oznaczać, że dziecko jest ofiarą przemocy domowej.

Najbardziej widocznymi i oczywistymi skutkami przemocy są obrażenia cielesne. Należy jednak pamiętać, że również niszczące, tak jak urazy fizyczne, są skutki psychiczne doświadczanej przemocy. Dziecko żyjące w stanie ciągłego zagrożenia pozbawione jest niezbędnego do prawidłowego rozwoju poczucia bezpieczeństwa, miłości i zaufania. Psychologiczna presja i ciągłe napięcie może być przyczyną wielu chorób psychosomatycznych.

Przemoc domowa ma wiele zróżnicowanych definicji. We wszystkich występują wspólne elementy, zawierające istotę tego zjawiska, a mianowicie:

1. jest to działanie intencjonalne, świadome i zamierzone, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie;
2. występuje przewaga siły ze strony agresora i osoby stosującej przemoc;
3. osoba stosująca przemoc narusza prawa i dobra osobiste osoby doznającej przemocy, godzi również w jej osobistą wolność;
4. zachowanie osoby stosującej przemoc wywołuje cierpienie i ból u osoby doznającej przemocy;
5. zachowanie osoby stosującej przemoc wykracza poza społeczne normy i zasady relacji interpersonalnych.

Kategorie krzywdzenia dzieci

1. Przemoc fizyczna
2. Seksualne wykorzystywanie
3. Przemoc emocjonalna
4. Zaniedbywanie dziecka
5. Przemoc ekonomiczna

Przemoc fizyczna - to celowe zadawanie bólu, groźba uszkodzenia ciała. Obejmuje szeroki wachlarz zachowań, od szturchania i popychania do ciężkich obrażeń ciała. Objawy tej przemocy są najbardziej widoczne i najtrudniejsze do ukrycia. Przemoc fizyczna łączy się nie tylko z urazami fizycznymi, ale również z różnego rodzaju nieodwracalnymi urazami emocjonalnymi. Dziecko popada w apatię, depresję, może przejawiać poważne zaburzenia zachowania i skłonności autodestrukcji.

Przemoc psychiczna - przemoc ta niszczy lub znacznie obniża możliwości prawidłowego rozwoju dziecka i często prowadzi do zaburzeń snu, przygnębienia, nerwic, a nawet prób samobójczych.

Przemoc psychiczna przejawia się najczęściej w :

- odrzuceniu emocjonalnym;
- krytykowaniu, ośmieszaniu, osądzeniu;
- nadmiernych oczekiwaniach;
- chorobliwej nadopiekuńczości;
- ingerowaniu w prywatność dziecka.

Jednym z najbardziej przykrych doświadczeń dzieci są nadużycia seksualne wobec nich.

Przemoc seksualna - to angażowanie dziecka w aktywność seksualną dokonywane przez osobę dorosłą. Najczęściej odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym, ale również do zachowań bez tego kontaktu. Aktywność seksualna między dorosłym a dzieckiem zawsze jest traktowana jako nadużycie. Do wykorzystania seksualnego dochodzi zazwyczaj bez użycia siły. Osoba stosująca przemoc - zwykle dobrze znana dziecku - uwodzi je, przekupuje, wywiera presję posługując się autorytetem i zmusza do milczenia. Dziecko nie ujawnia tajemnicy bojąc się wstydu, odrzucenia, ukarania i tego, że nikt mu nie uwierzy. Osoba stosująca przemoc zwykle jest w pobliżu dziecka i może kontrolować jego zachowanie i zniweczyć wszelkie próby ujawnienia sekretu. Dziecko – osoba doświadczająca wykorzystywania seksualnego czuje się głęboko napiętnowane, naznaczone, często izoluje się od otoczenia, ma trudności w nawiązaniu kontaktów z innymi ludźmi, czuje się gorsze, panicznie boi się, że ktoś pozna jego tajemnicę, nie potrafi wyrazić swoich uczuć, swoich potrzeb, ma zaburzona tożsamość, często też cierpi na różne dolegliwości somatyczne.

Zaniedbanie dziecka - polegające na tym, że dziecko wychowuje się samo, nikogo nie obchodzi, co się z nim dzieje, co przeżywa, jakie ma kłopoty, w czym należy mu pomóc. Zaniedbywaniu często towarzyszy demoralizacja, dzieci kierują się potrzebą przetrwania, zaspokojenia podstawowych potrzeb, których nie zaspakajają rodzice.

2.2. Prawne uwarunkowania programu

Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 roku wyraża przekonanie, że rodzina jako podstawowa komórka społeczeństwa oraz naturalne środowisko rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, powinna być otoczona niezbędną ochroną oraz wsparciem, aby mogła w pełnym zakresie wypełniać swoje obowiązki w społeczeństwie. Uznaje, że dziecko

dla pełnego i harmonijnego rozwoju swej osobowości powinno wychowywać się środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia. Jednocześnie ma na uwadze, że dziecko ze względu na swoją niedojrzałość fizyczną oraz umysłową wymaga szczególnej opieki i troski.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku mówi, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a organy władzy publicznej zobowiązane są do ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją oraz, że dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. wskazuje, że pomoc społeczna jest tą dziedziną polityki społecznej państwa, której celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie same pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, czyniąc jednocześnie odpowiedzialnymi za organizację pomocy społecznej organy administracji rządowej i samorządowej wszystkich szczebli.

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków a szczególnie dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta" - stwierdza uchwalona w dniu 9 czerwca 2011 roku ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r nakłada obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Organizacja pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego, a także organach administracji rządowej.

Jednocześnie ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz ustawa z dnia 9 marca 2023r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, nakłada na samorząd powiatowy między innymi obowiązek opracowania i realizacji programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania

prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

Mimo że wszystkie dzieci mają prawo do szczególnej troski i pomocy, wyżej wymieniane akty prawne wyróżniają te, które żyją w trudnych warunkach socjalnych, ekonomicznych i do nich kierują szereg działań profilaktycznych, interwencyjnych i wspierających. Natomiast samorządy wszystkich szczebli, w tym samorząd powiatowy, powinny wspierać rodziców w działaniach na rzecz właściwego zabezpieczenia potrzeb dzieci, powinny tak kreować lokalną politykę społeczną i rodzinną, aby sprzyjała ona zapewnieniu, w możliwie maksymalnym zakresie, odpowiednich warunków życia i rozwoju dziecka.

Z powyższego wynika potrzeba skonstruowania i wdrożenia w życie programu profilaktycznego, który będzie miał na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową. W związku z tym został opracowany cel główny i cele szczegółowe oraz działania podejmowane na terenie Powiatu Chojnickiego, które w efekcie powinny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej, wdrożenie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

Największy efekt z podejmowanych działań widoczny będzie w sytuacji współpracy pomiędzy służbami społecznymi zaangażowanymi w realizację zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej.

2.3. CELE, ZADANIA, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, TERMINY, WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU

Główny cel programu

Zapewnienie dzieciom z rodzin zagrożonych przemocą domową z powiatu chojnickiego odpowiedniego poziomu życia i rozwoju poprzez kompleksowy system wsparcia dziecka i rodziny.

Istotnym jest podejmowanie kompleksowych działań mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej, jak również promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

Realizacja celu głównego obejmowała będzie obszary prewencji, edukacji, prawa i pracy socjalnej. W związku z powyższym wyznaczono podstawowe nurty działań programowych:

1. **działania uprzedzające** - profilaktyka, monitorowanie pojawiających się zagrożeń dla rodziny, rodzin dysfunkcyjnych i patologicznych, potrzeb dzieci i rodzin oraz ocena efektywności kierowanej do nich pomocy.
2. **Działania wspierające** - kompleksowe rozwiązania mające wspierać dziecko w zakresie ochrony jego praw i wolności, wyrównywania szans edukacyjnych, opieki socjalnej i specjalistycznej, przy jednoczesnej, szeroko zakrojonej akcji szkoleniowo-uświadamiającej na temat funkcji rodziny, występujących zagrożeń i patologii oraz przemocy domowej i przeciwdziałania tej przemocy.
3. **Działania interwencyjne**- nakierowanie na dzieci, które doświadczają przemocy domowej lub są zagrożone, w celu szybkiej i skutecznej pomocy konkretnemu dziecku i natychmiastowemu odizolowaniu go od osoby stosującej przemoc domową.

CEL GŁÓWNY				
Zapewnienie dzieciom z rodzin zagrożonych przemocą domową z powiatu chojnickiego odpowiedniego poziomu życia i rozwoju poprzez kompleksowy system wsparcia dziecka i rodziny				
Cele szczegółowe Programu	Zadania Programu	Podmiot odpowiedzialny /partnerzy Programu	Planowane terminy realizacji Programu	Wskaźniki Programu
Zwiększenie świadomości społecznej i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy wobec dzieci	Organizowanie konferencji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej dla przedstawicieli instytucji oraz służb pracujących z rodziną i dzieckiem, a także udział w spotkaniach i konferencjach na temat przemocy domowej, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci	Podmiot odpowiedzialny: <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> • Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Chojnicach • Ośrodek Profilaktyki Rodzinnej w 	Zadania o charakterze ciągłym	Liczba zorganizowanych lub współorganizowanych konferencji/ wykładów/ spotkań w ciągu danego roku

		<p>Chojnicach</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek Profilaktyki Rodzinnej w Czersku 		
	<p>Organizacja lokalnych kampanii informacyjno – edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w formie pikników, festynów, happeningów</p>	<p>Podmiot odpowiedzialny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacje pozarządowe działające na rzecz rodziny • Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Chojnicach • Miejskie/gminne ośrodki pomocy społecznej /centrum usług społecznych 	<p>Zadania o charakterze ciągłym</p>	<p>Liczba zorganizowanych lub współorganizowanych kampanii/pikników/festynów/happeningów w ciągu danego roku</p>
	<p>Rozpowszechnianie plakatów i ulotek nt. zjawiska przemocy wobec dzieci oraz form uzyskania pomocy na gruncie lokalnym i krajowym. Umieszczanie artykułów dydaktycznych na stronie internetowej i portalach społecznościowych</p>	<p>Podmiot odpowiedzialny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach 	<p>Zadania o charakterze ciągłym</p>	<p>Liczba udostępnionych /rozdysponowanych/opracowanych materiałów w ciągu danego roku</p> <p>Liczba umieszczonych artykułów w ciągu danego roku</p>

	Opracowanie i realizacja szkolnych programów wychowawczych oraz programów profilaktycznych uwzględniających problemy przemocy domowej i szkolnej	Podmiot odpowiedzialny: <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach 	Zadania o charakterze ciągłym	Liczba opracowanych/zrealizowanych programów wychowawczych/profilaktycznych w ciągu danego roku
Kształtowanie odpowiednich postaw rodzicielskich i usprawnianie systemu wsparcia rodziny w procesie wychowania dzieci.	Utworzenie grupy wsparcia dla rodzin zagrożonych przemocą – spotkania pod kierunkiem specjalisty w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej	Podmiot odpowiedzialny: <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek Profilaktyki Rodzinnej w Chojnicach • Ośrodek Profilaktyki Rodzinnej w Czernsku 	Zadania o charakterze ciągłym	Liczba utworzonych grup wsparcia w ciągu danego roku
	Zapewnienie dostępności do specjalistycznych form pomocy, tj. bezpłatnej pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej dla rodzin wymagających wsparcia w pełnieniu funkcji opiekunów – wychowawczych	Podmiot odpowiedzialny: <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach 	Zadania o charakterze ciągłym	Liczba osób objęta pomocą w formie specjalistycznego poradnictwa w danym roku
Poznanie i rozumienie świata uczuć oraz rozwinięcie poczucia własnej wartości wśród dzieci i młodzieży	Prowadzenie zajęć dla dzieci z rodzin zagrożonych przemocą domową przez psychologa, pedagoga, terapeutę nt. uczuć, poznawania i nazywania ich, poczucia własnej wartości, agresji, wyrażania złości	Podmiot odpowiedzialny: <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach 	Zadania o charakterze ciągłym	Liczba osób biorących udział w zajęciach w ciągu danego roku

<p>Podniesienie standardu usług świadczonych przez instytucje pomagające dziecku i rodzinie</p>	<p>Doskonalenie zawodowe osób działających na rzecz przeciwdziałania przemocy</p>	<p>Podmiot odpowiedzialny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miejskie/gminne ośrodki pomocy społecznej • Centrum Usług Społecznych w Czersku • Ośrodki profilaktyki rodzinnej • Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Chojnicach • Organizacje pozarządowe • Szkoły powiatu chojnickiego • Zespół kuratorskiej służby sądowej • Komenda Powiatowa Policji w Chojnicach 	<p>Zadania o charakterze ciągłym</p>	<p>Liczba zorganizowanych szkoleń w ciągu danego roku</p> <p>Liczba osób uczestniczących w szkoleniach w ciągu danego roku</p>
	<p>Współpraca podmiotów działających w społeczności lokalnej na rzecz rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodzin</p>	<p>Podmiot odpowiedzialny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miejskie/gminne ośrodki pomocy społecznej • Centrum Usług Społecznych w Czersku • Ośrodki 	<p>Zadania o charakterze ciągłym</p>	<p>Ilość zrealizowanych wspólnych działań w ciągu danego roku</p> <p>Ilość zrealizowanych projektów w ciągu danego roku</p> <p>Liczba spotkań partnerów w ciągu danego roku</p>

		profilaktyki rodzinnej <ul style="list-style-type: none"> • Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Chojnicach • Organizacje pozarządowe • Szkoły powiatu chojnickiego • Zespół kuratorskiej służby sądowej • Komenda Powiatowa Policji w Chojnicach 		
--	--	--	--	--

2.4. Spodziewane efekty programu:

1. Wzrost wiedzy na temat właściwych metod wychowawczych,
2. Nabycie umiejętności prawidłowego komunikowania się oraz okazywania uczuć i emocji,
3. Podniesienie świadomości wśród lokalnej społeczności na temat istoty wartości i tradycji rodzinnych,
4. Wzmocnienie rodzin w radzeniu sobie z problemami wychowawczymi,
5. Wzrost świadomości społecznej w zakresie możliwości uzyskania wsparcia, pomocy ze strony instytucji, organizacji pozarządowych,
6. Stworzenie sprawnego systemu współpracy instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej,
7. Usprawnienie przepływu informacji na temat problemów występujących w rodzinie między instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy domowej,
8. Ustawiczne kształcenie pracowników specjalizujących się w pomocy dziecku i rodzinie,
9. Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających osobom zagrożonym przemocą domową ,
10. Rzetelne i trafne diagnozowanie rodzin z problemem przemocy,
11. Efektywna praca na rzecz rodziny z zastosowaniem skutecznych narzędzi pracy.

2.5. Monitoring i sprawozdawczość

Monitorowanie „Programu profilaktycznego w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową w powiecie chojnickim na lata 2024-2030” będzie odbywać się na podstawie corocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach.

Ewaluację poszczególnych zadań Programu przeprowadzi Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach poprzez zbieranie, analizę i interpretację danych uzyskanych podczas monitoringu. Celem ewaluacji będzie ogólna ocena wartości Programu, czyli jego trafności, skuteczności i efektywności, co będzie znaczące przy planowaniu dalszych działań związanych z jego realizacją.

2.6. Podsumowanie

„Powiatowy program profilaktyczny w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową na lata 2024-2030” zakłada komplementarny system wsparcia dla rodzin i dzieci zagrożonych przemocą domową. Niniejszy Program koncentruje się przede wszystkim na zmniejszeniu skali zjawiska przemocy w Powiecie Chojnickim poprzez udzielania specjalistycznej pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz podejmowanie działań profilaktycznych polegających na promowaniu i wdrażaniu prawidłowych metod wychowawczych szczególnie wobec dzieci, które są zagrożone zjawiskiem przemocy domowej.

Do realizacji poszczególnych działań, które pozwolą osiągnąć zamierzone cele niezbędna będzie współpraca różnych instytucji czy organizacji pozarządowych również wspierających rodzinę i działających na rzecz osób doświadczających przemocy, czy też będących w tzw. grupie ryzyka.

Zakłada się, iż realizacja Programu przyczyni się do poprawy kondycji rodzin z terenu Powiatu Chojnickiego oraz w szerszej perspektywie usprawni system przeciwdziałania zjawisku przemocy.

Program stanowi dokument otwarty i elastyczny. Oznacza to, że może podlegać modyfikacjom na skutek zmieniającej się rzeczywistości, rozeznaczonych potrzeb mieszkańców Powiatu Chojnickiego oraz wymogów prawnych.

CZEŚĆ II

OCHRONA I POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ DOMOWĄ

CHOJNICE 2024

SPIS TREŚCI

1. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w powiecie chojnickim na lata 2024–2030	38
I. Wprowadzenie	38
II. Przemoc domowa – podstawy teoretyczne	40
2.1. Definicja	40
2.2. Cykl przemocy domowej	41
2.3. Rodzaje przemocy domowej – formy zachowań agresywnych	41
2.4. Mity i stereotypy na temat przemocy domowej	45
2.5. Skutki przemocy domowej	47
2.6. Sytuacja psychologiczna osoby doznającej przemocy domowej	49
2.7. Charakterystyka osoby stosującej przemoc domową	52
2.8. Przemoc domowa, a alkohol	54
2.9. Przemoc domowa, a zaburzenia psychiczne osoby stosującej przemoc	54
2.10. Przemoc wobec osób starszych	54
III. Przemoc domowa w wybranych dokumentach międzynarodowych i krajowych ...	56
3.1. Dokumenty ONZ	56
3.2. Dokumenty Unii Europejskiej	57
3.3. Prawo polskie wobec problemu przemocy domowej.....	59
IV. Cele Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w powiecie chojnickim na lata 2024 – 2030 ...	60
V. Zakładane rezultaty Programu	69
VI. Monitoring i ewaluacja Programu	69

1. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w powiecie chojnickim na lata 2024-2030

I

Wprowadzenie

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej rozdziela kompetencje pomiędzy organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego. Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Realizując obowiązek wynikający z art. 6 ust. 3 pkt 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach opracowało Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w powiecie chojnickim na lata 2024-2030.

Zasadniczym celem programu, do osiągnięcia którego ma pośrednio przyczynić się realizacja zadań zaplanowanych w programie, jest ograniczenie skali problemu i skutków przemocy domowej. Cele szczegółowe, bezpośrednio osiągnane w programie, odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy domowej.

Program, opracowany przez przedstawicieli kluczowych instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej, stanowi strategię postępowania wobec problemu przemocy domowej. Zakłada podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę osób doznających przemocy, jak i na edukowanie osób stosujących przemoc i korygowanie agresywnych postaw i zachowań.

W części opisowej programu zawarto podstawowe informacje na temat zjawiska przemocy domowej, istotne dla planowania działań w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy. Przytoczone zostały również międzynarodowe i krajowe zapisy dokumentów prawnych odnoszących się do problemu przemocy domowej. W oparciu o obszerną diagnozę problemu przemocy domowej w powiecie chojnickim, opracowano listę priorytetowych potrzeb i kierunków działań, opisującą skalę zjawiska oraz stan realizacji zadań ustawowych, związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej. Na podstawie wyników analizy materiałów zgromadzonych w procesie diagnozy problemu przemocy domowej, wyznaczono cele i zadania programu adekwatnie do dominujących w środowisku lokalnym potrzeb. Realizację zadań ujętych w programie zaplanowano w formie ciągłej.

Zakładając, że niniejszy program będzie stanowił wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy domowej i będzie realizowany wielopoziomowo przez wszystkie instytucje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej, oczekuje się, iż przyczyni się on do usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy, ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących mu innych zjawisk patologicznych.

II

Przemoc domowa – podstawy teoretyczne

2.1 Definicja

Na potrzeby niniejszego Programu, najbardziej odpowiednią jest definicja przemocy zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy definiuje przemoc domową jako „jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym, psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;
- d) ograniczające lub pozbawiające tą osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przemocą domową nazywamy każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna – jest zamierzonym, celowym działaniem człowieka, mającym na celu kontrolowanie i podporządkowanie sobie osoby doznającej przemocy,
- odbywa się w warunkach nierównowagi sił – osoba stosująca przemoc domową ma i wykorzystuje przewagę (fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną) nad osobą doznającą przemocy,
- prowadzi do naruszenia podstawowych praw i wolności osoby doznającej przemocy domowej (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.),
- powoduje cierpienie oraz naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy domowej na poważne szkody - doświadczenie bólu i cierpienia sprawia że osobą doznającą przemocy domowej ma mniejszą zdolność do samoobrony.

2.2 Cykl przemocy domowej

Przemoc domowa rzadko jest czynem jednorazowym. Znacznie częściej jest procesem o długiej nawet kilkunastoletniej historii. Ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy składa się zwykle z trzech następujących po sobie faz:

- **faza narastającego napięcia**- jest to początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych. Osoba stosująca przemoc coraz częściej reaguje wybuchami gniewu, agresji, często robi awantury o błahostki i drobne nieporozumienia, prowokuje kłótnie,
- **faza ostrej przemocy** – po napięciu skumulowanym w poprzedniej fazie następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji – osoba stosująca przemoc nie zwraca uwagi na cierpienie i zniszczenia które powoduje,
- **faza miodowego miesiąca** - jest to faza skruchy ze strony osoby stosującej przemoc, okazywania żalu, która jednak bez specjalistycznej pomocy, kończy się nawrotem przemocy spowodowanym ponownym wzrostem napięcia u osoby stosującej przemoc domową.

2.3 Rodzaje przemocy domowej – formy zachowań agresywnych

Przemoc domowa może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów:

- **przemoc fizyczna**- są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień,
- **przemoc psychiczna**- jest to umyślne działanie wykorzystujące siłę nie fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u osoby doświadczającej przemocy, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych, wywołujące poczucia poniżenia, braku akceptacji,
- **przemoc seksualna**- polega na wymuszeniu niechcianych przez osobę doświadczającą przemocy domowej zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych osoby stosującej przemoc,

- **przemoc ekonomiczna**- to działanie prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia osoby doświadczającej przemocy od osoby stosującej przemoc domową,
- **zaniedbanie** – niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych członków rodziny, narażanie ich na głód, niedożywienie, brak opieki, obojętność, pozostawianie w niewłaściwych warunkach lokalowych i bytowych, chłód emocjonalny itp.

Zaniedbywanie dziecka można zdefiniować jako sytuacje, w których najbardziej podstawowe potrzeby dziecka (wyżywienie, ubranie, higiena, ochrona, bezpieczeństwo, wychowanie, opieka lekarska) nie są zaspokajane przez osoby za to odpowiedzialne. Literatura opisuje zaniedbanie jako nietypową formę przemocy, która występuje wówczas, gdy mamy do czynienia z brakiem czynności prawidłowych, podczas gdy pozostałe rodzaje przemocy wobec dziecka przejawiają się występowaniem działań niepożądanych. O ile w przypadkach przemocy fizycznej czy seksualnej uznaje się osobę stosującą przemoc winnym, w przypadkach zaniedbywania dopuszcza się domniemanie niewinności osoby stosującej przemoc. Eufemistycznie mówi się wtedy o "bezzradności", lub "niewydolności wychowawczej" rodziców.

Zaniedbanie może być zamierzone (np. nadmierny liberalizm, brak zainteresowania dzieckiem) lub powstać z nieuświadomienia, z niewiedzy lub z niezdolności do odpowiedniego zajmowania się dzieckiem (np. brak podstawowych kompetencji wychowawczych).

Rodzaje zaniedbywania dziecka

Jedną z typologii zaniedbania przyjmuje jako kryterium efekt zachowania osoby stosującej przemoc domową.

Najczęściej wymienia się:

- zaniedbywanie fizyczne,
- zaniedbywanie emocjonalne lub psychiczne

Inny podział odwołuje się do formy aktywności krzywdziciela:

- **zaniedbanie pasywne**- związane z zaniechaniem działania, np. niepodanie dziecku leków,

- **zaniedbanie aktywne**- polega na podejmowaniu działań szkodliwych, np. podanie niewłaściwego leku, pozostawienie dziecka w zamknięciu.

Najbardziej powszechne formy zaniedbywania dziecka w środowisku rodzinnym:

- **brak kontroli** - rodzice lub osoby odpowiedzialne za dziecko nie sprawują nad nim odpowiedniej kontroli,
- **porzucenie** - przez dłuższy czas dzieckiem nikt się nie zajmuje,
- **głodzenie dziecka,**
- **niewystarczający lub nieodpowiedni ubiór** - dziecko ubrane jest w rzeczy brudne, zniszczone lub też nieodpowiednie do warunków atmosferycznych,
zaniedbanie stanu zdrowia - brak opieki medycznej, należytego leczenia,
zaniedbanie wychowawcze - dziecko nie otrzymuje odpowiednich bodźców do harmonijnego rozwoju,
- **wykorzystanie w pracy**, np. żebractwo,
- **prowadzenie w obecności dziecka awantur, libacji,**
- **niedostateczne zabezpieczenie dziecka przed zagrażającymi mu wydarzeniami, brak dbałości o higienę dziecka.**

Przedstawione powyżej przykłady odnosiły się do zaniedbywania fizycznego, istnieje wszakże też **zaniedbywanie emocjonalne**.

Do form zaniedbania emocjonalnego należą m.in.:

- ✓ **odrzućcie**- dorosły nie chce uznać potrzeb dziecka, unika i nie akceptuje obecności dziecka,
- ✓ **wyobcowanie**- dorosły uniemożliwia dziecku kontakt z jego rówieśnikami, ogranicza dziecku dostęp do normalnych i zwyczajnych doświadczeń społecznych,
- ✓ **zastraszanie**- dorosły grozi, straszy i atakuje dziecko werbalnie, tworząc klimat strachu i napięcia.

Niektórzy autorzy (np. A.Lipowska- Teutsch) sygnalizują, że zaniedbywanie dziecka może rozpocząć się już w okresie życia płodowego (zaniedbanie prenatalne), gdy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia: niewłaściwie się odżywia, pali papierosy, nadużywa alkoholu, zażywa narkotyki czy podejmuje inne działania, które niosą za sobą wysokie ryzyko poronienia.

Oznaki zaniedbania dziecka i konsekwencje zaniedbywania dziecka przez rodziców:

1.Oznaki fizyczne:

- odżywianie- dziecko nie jest żywione w sposób należyty,
- ubranie- np. dziecko nie jest należycie chronione przed zimnem,
- opieka medyczna- dziecko nie jest otoczone rutynową opieką lekarską,
- kontrola- dziecko spędza sporo czasu samo, bez należytej kontroli i opieki osoby dorosłej,
- warunki higieniczne- poziom bezpieczeństwa w domu stwarza zagrożenie dla zdrowia dziecka,
- zaniedbanie obowiązku szkolnego.

Oznaki związane z zachowaniem dziecka:

- częsta apatia i zmęczenie dziecka,
- dziecko prosi o jedzenie,
- dziecko nie chodzi do szkoły, przesiaduje w miejscach publicznych,
- dziecko wykazuje nadmierną pasywność lub agresywność.

2. Oznaki emocjonalne:

U dziecka występują skrajne przejawy stanów emocjonalnych- smutek-radość, pesymizm, brak zaufania, depresja, niezdolność do budowania stałych relacji. U dziecka zaniedbanego może wystąpić "**syndrom opóźnienia w rozwoju**"- dziecko osiąga wagę, wzrost i rozwój motoryczny na znacznie niższym poziomie niż dzieci w tym samym wieku, a sytuacja ta nie ma uzasadnienia w żadnej przyczynie organicznej. Decydujące dla uznania powyższych objawów za objawy zaniedbania jest ich chroniczny charakter.

Zaniedbanie dziecka ma swoje konsekwencje w funkcjonowaniu dziecka zarówno bezpośrednio, jak i odległe. Do konsekwencji bezpośrednich możemy zaliczyć m.in.: chroniczne choroby dziecka, opóźnienie rozwoju wynikłe z niedożywienia, poczucie wstydu, inności, trudności w nawiązywaniu kontaktu z otoczeniem, zahamowanie rozwoju psychofizycznego. Do odległych konsekwencji zaniedbania należą m.in.: niedorozwój fizyczny, choroby psychosomatyczne, niedocenianie siebie.

2.4. Mity i stereotypy na temat przemocy domowej

Wiele środowisk nie reaguje na problem przemocy domowej, wyrażając tym samym na nią zgodę. Jest to wynikiem mitów i stereotypów na temat przemocy, które funkcjonują w świadomości społecznej i pokazują fałszywy obraz problemu. Mity i stereotypy usprawiedliwiają stosowanie przemocy, służą do ukrycia czy bagatelizowania problemu, w konsekwencji utrudniając prawidłowe reagowanie na akty brutalności i okrucieństwa wobec bliskich. Dają tym samym osobie stosującej przemoc sygnał o społecznym przyzwoleniu na przemoc, umacniają pewność siebie i poczucie bezkarności u osoby stosującej przemoc, zniewalając osobę doznającą przemocy i zmuszając ją do milczenia. Wśród najczęściej spotykanych mitów i stereotypów na temat przemocy domowej znajdują się następujące stwierdzenia:

„Przemoc domowa jest sprawą prywatną do której nikt nie powinien się wtrącać”

„ Przemoc dotyczy tylko rodzin z marginesu społecznego ”

„ Przemoc jest wtedy gdy na ciele ofiary są widoczne ślady ”

„ Jeśli ktoś jest bity to znaczy że na to zasłużył ”

„Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych ”

„Ofiary przemocy domowej akceptują przemoc”

„To był jednorazowy incydent, który nigdy się nie powtórzy”

„Gdyby osoba doznająca przemocy naprawdę cierpiała, odeszłaby od osoby stosującej przemoc”

„Przyczyną przemocy domowej jest alkohol”

„Gwałt w małżeństwie nie istnieje”

„Osoby stosujące przemoc muszą być chore psychicznie”

„Nie ujawnia się tajemnic rodzinnych”

Tymczasem, wiedza naukowa badania i doświadczenie specjalistów obalają stereotypy i dowodzą, iż:

- przemoc, wykorzystywanie, bicie, krzywdzenie osób bliskich jest przestępstwem tak samo groźnym i podlegającym karze jak przemoc wobec obcych osób; bycie małżeństwem czy mieszkanie razem pod jednym dachem w wolnym związku nie daje nikomu prawa do stosowania przemocy, nie zwalnia z odpowiedzialności prawnej, każdy ma prawo, a nawet obowiązek reagować na przestępstwo;

- przemoc domowa występuje we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia lub statusu społecznego czy materialnego, zdarza się, że lepiej wykształcone osoby stosują bardziej wyszukane formy przemocy;
- nie tylko siniaki, złamania czy oparzenia świadczą o przemoc, ma ona „wiele twarzy” - to także poniżanie, obelgi, zmuszanie do określonych zachowań, groźenie, zastraszanie;
- nikt nie zasługuje na bicie, krzywdzenie, maltretowanie, niezależnie od tego co zrobił lub powiedział, nie wolno poniżać, bić innych ani się nad nimi znęcać;
- przemoc domowa to przestępstwo ścigane przez prawo, a nie sprawa rodzinna. Policja jest powołana do ochrony bezpieczeństwa osób, zapobiegania popełnieniu przestępstw i ściganiu osób stosujących przemoc, niezależnie od tego czy osoba dotknięta przemocą należy do rodziny osoby stosującej przemoc czy nie;
- osoby doświadczające przemocy domowej nie chcą być źle traktowane przez swoich bliskich, starają się bronić siebie i innych zagrożonych przemocą członków rodziny, chcą przerwać przemoc, ale pozostając w osamotnieniu, często nie potrafią tego zrobić - będąc w opresji działają często nieracjonalnie, co prowadzi do nasilenia przemocy;
- przemoc domowa niemal nigdy nie jest wyjątkowym, pojedynczym wydarzeniem, ma tendencję do powtarzania się, niezatrzymana eskaluje i przybiera na sile;
- nikt nie lubi być poniżanym i bitym, osoby doznające przemocy znajdują się w bardzo trudnej sytuacji wypełnionej bólem, cierpieniem, strachem, bezsilnością i poczuciem osamotnienia; tkwienie w związku pełnym krzywdzenia wynika min. z wyznawania tradycyjnych wartości takich jak miłość, trwałość małżeństwa, mylnego przeświadczenia, że osoba stosująca przemoc jest dobra dla dzieci, gdyż ich nie bije, przekonania o zależności ekonomicznej od osoby stosującej przemoc i niemożności samodzielnego funkcjonowania, wiary w obietnice osoby stosującej przemoc, że się zmieni, nieracjonalnego obwiniania się za przemoc, czy też braku wiedzy na temat miejsca, gdzie osoba dotknięta przemocą może znaleźć bezpieczne schronienie i specjalistyczną pomoc;
- nawet uzależnienie od alkoholu nie zwalnia od odpowiedzialności za działania dokonywane pod jego wpływem, alkohol może nasilać przemoc i ułatwia jej stosowanie, stanem nietrzeźwe osoby stosujące przemoc próbują usprawiedliwić fakt znęcania się nad członkami rodziny;
- każda osoba niezależnie od tego, czy żyje w związku formalnym, nieformalnym, czy jest wolna, jest uprawniona do samodzielnego decydowania o swoim życiu intymnym i zachowaniach seksualnych, małżeństwo nie zmienia definicji gwałtu – gwałt polega na

doprowadzeniu innej osoby do poddania się czynowi nierządному lub do wykonywania takiego czynu, stosując przemoc, groźbę bezprawną lub podstęp, definicja ta nie wyklucza małżonków ani innych osób z rodziny osoby stosującej przemoc;

- przemoc jest dążeniem do przejęcia pełnej władzy i kontroli nad innymi osobami, nie ma żadnych danych wskazujących na istnienie bezpośredniego związku między przemocą a chorobą psychiczną;
- przemoc jest poważnym problemem, który niszczy nie tylko osobę, która jej doświadcza, ale również innych członków rodziny narażonych na uczestniczenie w aktach przemocy, dlatego nie można ukrywać przemocy i pozostawać biernym, ujawnienie problemu i zwrócenie się po specjalistyczną pomoc nie ma nic wspólnego z ujawnieniem tajemnic rodzinnych;
- przemoc domowa nie jest nikomu przeznaczona, doznawanie przemocy przez lata nie oznacza, że tak musi być i że trzeba się z tym pogodzić.

2.5. Skutki przemocy domowej

Przemoc domowa, jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

- **Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe**

U osób poddawanych długotrwałej przemocy występują poważne problemy fizyczne i emocjonalne. Do najczęstszych objawów będących skutkami przemocy należą: poważne obrażenia ciała, wzrost częstości chorób somatycznych związanych ze stresem (ból głowy, żołądka, w krzyżu lub stawach oraz inne dolegliwości) przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresję, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji, niepewność, stany lękowe, w tym lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena, kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją, zwiększone spożycie środków psychoaktywnych, zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.

Osoby doświadczające przemocy często zachowują się niezrozumiale, niejednokrotnie zmieniają zdanie i wycofują zawiadomienie o przestępstwie, bronią osoby stosującej przemoc. Zachowania te są w psychologii tłumaczone najczęściej występowaniem wyuczonej bezradności, zjawiska „prania mózgu” czy stresu pourazowego. Wycofanie się z aktywnych działań służących zmianie sytuacji i wyjściu z przemocy może wynikać z przekonania o bezskuteczności działań, popartego wcześniejszymi doświadczeniami. Bierność i rezygnacja są również często wynikiem technik manipulacyjnych, jakim osoba doznająca przemocy była poddawana ze strony osoby stosującej przemoc, technik mających utrwalić w niej niską samoocenę i wzbudzić poczucie winy.

- **Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci**

Na szczególnie poważne konsekwencje zachowań przemocowych narażone są dzieci. Często są one bezpośrednio osobami doświadczającymi przemocy i/lub świadkami przemocy domowej.

Obok obrażeń cielesnych przemoc domowa powoduje u dziecka poczucie życia w ciągłym strachu i zagrożeniu, pozbawione jest ono miłości, zaufania i bezpieczeństwa. Niezaspokojenie tych podstawowych potrzeb wpływa na dalszy rozwój dziecka i jest przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych. U dzieci doświadczających przemocy domowej, wykorzystywania seksualnego występuje wysoki poziom depresji, poczucie osamotnienia, myśli samobójcze, zaburzenia snu, nadpobudliwość, agresja, obniżenie samooceny i poczucie bezwartościowości. Maltretowanie psychiczne niekorzystnie wpływa na rozwój dzieci. Może prowadzić do nieprzystosowania interpersonalnego (brak poczucia bezpieczeństwa, niski poziom kompetencji społecznych, trudności w kontaktach z rówieśnikami), deficytów intelektualnych (deficyty w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywaniu konfliktów i kreatywności) problemów afektywno-behawioralnych (agresja, samoponížanie, lęk, wstyd i poczucie winy, wrogość i gniew, pesymizm i negatywizm).

Skutki przemocy pojawiające się podczas trwania zachowań przemocowych są zaledwie początkiem destrukcyjnego wpływu przemocy domowej. Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta, lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego. Trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych, wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu, branie narkotyków. To tylko niektóre ze sposobów ucieczki od problemu przemocy domowej. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ma wpływ na całe dorosłe życie. Osoby doznające przemocy domowej, zwłaszcza seksualnej, mają problemy z nawiązaniem i utrzymaniem

satysfakcjonujących relacji z innymi osobami. Ponadto zachowania przemocowe są dziedziczone i powielane. Młodzi chłopcy wychowujący się w rodzinach, gdzie mężczyzna znęca się nad kobietą, uczą się agresji wobec kobiet, dziewczynki zaś postrzegają bicie, maltretowanie i wykorzystywanie jako elementy wpisane w rolę kobiety. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie podwyższa ryzyko, że krzywdzone dzieci same staną się krzywdzącymi rodzicami.

- **Spoleczne konsekwencje przemocy domowej**

Przemoc zagraża życiu, niesie ze sobą cierpienie fizyczne, rany, siniaki, ale nade wszystko powoduje niewyobrażalnie wielkie szkody psychiczne u osób doświadczających przemocy, które najczęściej przez lata doświadczają znęcania się, wykorzystywania lub zaniedbania. Przemoc domowa to także poważny problem społeczny. Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, rozsadza go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu. Niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwala się i eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa.

Niezbędne jest zatem podejmowanie planowych działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy domowej, działań wpisanych w tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy, którego zasadniczymi elementami są specjalistyczne instytucje i profesjonaliści niosący pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

2.6. Sytuacja psychologiczna osoby doznającej przemocy domowej

Chcąc dobrze zrozumieć sytuację osób doznających przemocy domowej, musimy poznać mechanizmy, których one sobie nie uświadamiają. Mechanizmy te powodują, że osoby krzywdzone trwają w takim związku, nie mają siły na zmianę swojej sytuacji, tracą szacunek do siebie, obwiniają się, popadają w depresję, sięgają po środki uspakajające i alkohol.

Do mechanizmów przemocy zaliczamy:

- Syndrom wyuczonej bezradności - to bezradność, która pojawia się w wyniku doświadczanych sytuacji. Osoba doznająca przemocy szuka dla siebie pomocy, mówiąc o swojej sytuacji rodzinie, znajomym lub zgłaszając się do organizacji zajmujących się pomaganiem osobom doznającym przemocy domowej. Często jednak działania które są podejmowane, nie skutkują i nie przynoszą oczekiwanych przez nią efektów. Wyuczona bezradność wynika z przekonania o bezskuteczności jakichkolwiek działań. Osoba

doznająca przemocy nabiera zatem przekonania, że cokolwiek zrobi, to i tak nie spowoduje to zmiany jej sytuacji. Ma poczucie, że jest krzywdzona, że osoba stosująca przemoc nie powinien tak postępować, że stosowanie przemocy jest przestępstwem, jednak nie jest w stanie zmotywować się do działania i w konsekwencji rezygnuje z podejmowania prób poprawy swojej sytuacji.

- Zjawisko "prania mózgu" - jest stosowane, aby zmienić czyjeś przekonania, poglądy, osobowość tak, aby osoba manipulowana działała zgodnie z oczekiwaniami manipulującego. Jest to działanie służące temu, aby osoba doznająca przemocy funkcjonowała zgodnie z życzeniem osoby stosującej przemoc. W konsekwencji osoby doznające przemocy domowej, które były poddawane "praniu mózgu" mają zniekształcony obraz własnej osoby, uważają, że są głupie, złe, niezaradne, czują się winne i odpowiedzialne za przemoc, często uważają, że zasłużyły na karę, przeżywają lęk.

Metody stosowane w "praniu mózgu" to:

- ✓ Izolacja - stopniowe pozbawianie osoby doznającej przemocy kontaktów z innymi ludźmi. Podśluchiwanie rozmów, czytanie listów, sms-ów, e-maili, zachęcanie do rezygnacji z pracy, zniechęcanie do kontaktów z koleżankami, wyrażanie niezadowolenia z wizyt rodziny albo u rodziny oraz inicjowanie i prowokowanie kłótni i nieporozumień z członkami rodziny czy przyjaciółmi osoby krzywdzonej. Osoba stopniowo wycofuje się z kontaktów towarzyskich, licząc, że w ten sposób uniknie bolesnych dla niej konsekwencji.
- ✓ Poniżanie i degradacja – osoba stosująca przemoc staje się dla osoby krzywdzonej podstawowym, jeśli nie jedynym źródłem informacji na jej temat. Przedstawia ją w krzywym zwierciadle, wyśmiewa, poniża, degraduje. Deprecjonuje jej wartość we wszystkich sferach życia - jako żony, matki, pracownicy itd.
- ✓ Monopolizacja uwagi - osoba krzywdzona boi się uczynić cokolwiek, co mogłoby stanowić przyczynę niezadowolenia osoby stosującej przemoc. Stara się przewidywać jego potrzeby tzn. zanim cokolwiek pomyśli, powie lub zrobi, rozważy to pod kątem upodobań osoby stosującej przemoc, zastanowi się czy jest to zgodne ze zdaniem osoby stosującej przemoc.
- ✓ Doprowadzenie do wyczerpania - chodzi tu zarówno o wyczerpanie psychiczne, jak i fizyczne np. ograniczanie snu, jedzenia, wypoczynku.
- ✓ Wywoływanie lęku i depresji - obejmuje grożenie osobie doświadczającej przemocy albo jej bliskim, poniżanie ośmieszanie. Osoba stosująca przemoc przekonuje osobę doznającą przemocy o swoich wpływach, znajomościach, zaradności: "nikt ci nie

uwierzy". Grozi sądowym odebraniem dzieci. Osoba stosująca przemoc wmawia również osobie krzywdzonej niepoczytalność: "powiem w sądzie, że jesteś chora psychicznie". Budzi to lęk w osobach krzywdzonych, zważywszy na fakt, iż w wyniku konsekwencji przemocy często korzystają z pomocy psychiatrycznej z powodu lęków, depresji.

- ✓ Naprzemienność kary i nagrody - osoba krzywdzona nie jest w stanie przewidzieć, kiedy zostanie ukarana, a kiedy nagrodzona za swoje zachowanie. Naprzemienność kar i nagród, podobnie jak faza miodowego miesiąca, opóźnia szukanie pomocy oraz utrudnia realną ocenę jej sytuacji rodzinnej.
- Zespół stresu pourazowego PTSD - zaburzenia lękowe PTSD występują u osób, które przeżyły katastrofy, jak również u ofiar napadów, gwałtów i innych traumatycznych wydarzeń. Dotyczą sytuacji, w których człowiek jest narażony na utratę zdrowia i życia. Objawami PTSD są m. in. zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, czujność, natarczywe wspomnienia, koszmary senne.
- Proces wiktylizacji - każdy "wchodząc" w związek z drugą osobą ma pewne wyobrażenia na temat swojego przyszłego życia, swojej rodziny. Akt przemocy burzy te wyobrażenia i wizję świata. Literatura fachowa nazywa to burzeniem utrwalonych przekonań. Osoba doznająca przemocy czuje rozpacz i ma poczucie krzywdy, często na tym etapie zaczyna szukać pomocy. Niestety zdarza się, że spotyka się z nieprawidłowymi reakcjami osób, z którymi dzieli się swoimi problemami. Reakcjami tymi mogą być bagatelizowanie, niedowierzanie, obwinianie - takie zachowanie nazywamy wtórnym zranieniem. Osoba doznająca przemocy w wyniku podobnych reakcji wycofuje się z szukania dla siebie pomocy. Powtarzające się akty przemocy, brak pomocy i umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach powodują, że osoba pokrzywdzona nabiera przekonania, że tak naprawdę zasługuje na takie zachowanie. Przyjmuje w ten sposób tożsamość ofiary.
- Syndrom sztokholmski - takim mianem określono mechanizm, który zaobserwowano u ofiar zamachu terrorystycznego w Sztokholmie. U osób przetrzymywanych przez terrorystów, a następnie uwolnionych przez policję pojawiły się reakcje, które większość obserwatorów uznała za irracjonalne. Otóż niedawni zakładnicy zaangażowali się w proces obrony swoich oprawców, zamiast żądać sprawiedliwości. Jedna z ofiar związała się z terrorystą, zawierając z nim związek małżeński. W tej sytuacji można mówić o "patologicznej wdzięczności" za to, co zamachowiec mógł zrobić, a w rezultacie tego nie uczynił. Podobny mechanizm obronny pojawia się u osób doznających przemocy. Są one

wdzięczne osobom stosującym przemoc za drobne przywileje, które jeszcze mają, za "miodowe miesiące", za chwile spokoju i namiastkę uczucia, a czasem nawet za to, że żyją.

- Mechanizm "psychologicznej pułapki" – osoba doświadczająca przemocy nie jest w stanie zrezygnować ze związku i z tego, w co tak dużo zainwestowała czasu, energii. Trwa ona w związku, który przynosi jej cierpienie, w którym jest upokarzana i nie respektuje się jej praw. Ciągłe żyje nadzieją, że będzie lepiej. Dlatego też inwestuje w ten związek. Obwiniając siebie za całe zło, wierzy, że jeśli bardziej się postara, to będzie lepiej. Ma poczucie, że zależy to właśnie od niej. Im więcej się stara i wkłada w to działanie więcej energii, tym trudniej jej zrezygnować.

Mechanizmy przemocy uświadamiają nam, że sytuacja osoby doświadczającej przemocy w domowej nie jest taka, jak nam się pozornie wydaje. To nie wola czy skłonności masochistyczne powodują, że osoby doznające przemocy domowej trwają w toksycznym dla nich związku, mimo ogromu doznawanych szkód. Mechanizmy przemocy oplatają osobę doświadczającą przemocy jak pajęczyna, z której trudno bez wsparcia z zewnątrz się wydostać.

2.7. Charakterystyka osoby stosującej przemoc domową

Stosowanie przemocy wobec członka/ów swojej rodziny nie oznacza, iż jest to cecha osobowości danej osoby – to sposób uczestnictwa w sytuacjach, które rozpoznawane są jako przemoc domowa. Sposób, u którego podłoża leży silne przekonanie osoby stosującej przemoc o tym, że ma prawo tak się zachować, ale także sposób, który pozwala jej osiągnąć własne cele, zrealizować potrzeby (sposób skuteczny, przynoszący korzyści, a więc taki, z którego trudno zrezygnować).

Przemoc stanowi dla osoby ją stosującej źródło wzmocnień, daje jej poczucie posiadania władzy i przewagi nad innymi ludźmi. Ci inni, ze względu na doznawaną przemoc, podporządkowuje się żądaniom osoby stosującej przemoc, starają się spełniać jej oczekiwania. W związku z tym przemoc przynosi osobie ją stosującej nagrody w postaci sprawowania władzy i kontroli, całkowitego podporządkowania osób doznających przemocy. Agresja stwarza osobie stosującej przemoc sytuacyjne złudzenie własnej mocy, a strach osoby doznającej przemocy daje jej poczucie kontroli nad sytuacją i osobą doświadczającą przemocy. Uzyskiwanie takiej przemocowej kontroli na ogół wynika z nieumiejętności osoby stosującej przemoc zbudowania poczucia własnej ważności i znaczenia w nieagresywny sposób – sięga ona zatem po jego substytut, czyli budzenie lęku.

Wiele osób stosujących przemoc domową zdaje sobie sprawę z niewłaściwości swojego zachowania – stąd stara się ukrywać akty przemocy. Osoby stosujące przemoc potrafią znaleźć logiczne wyjaśnienia swojego postępowania – zwykle uzasadniając je działaniem w imię sprawiedliwości, troski o innych, dobrym wychowaniem itp. W tym kontekście są przekonani o słuszności zachowań przemocowych.

Osoba stosująca przemoc domową, tak jak większość ludzi, pragnie być częścią społeczności, dba zatem o swój wizerunek w oczach otoczenia społecznego. Boi się negatywnych opinii o sobie, W związku z czym dla sąsiadów, znajomych, personelu sklepu i innych placówek jest z reguły uprzejma, grzeczna, a nawet pomocna. Uszczelnia możliwości wydostania się na zewnątrz informacji o sytuacji domowej. W przeciwnym razie naraziłby się na przykre konsekwencje, jak potępienie, odrzucenie społeczne, pogarda, chęć odwetu. Osoba stosująca przemoc stara się więc uchronić przed wyrzutami sumienia.

Osoby stosujące przemoc odczuwają lęk i poczucie winy (np. przed popełnieniem czynu zabronionego przez prawo) z powodu swojego przemocowego zachowania – stąd w ich postępowaniu manipulacja. By zredukować doznawany lęk, poczucie winy, wyrzuty sumienia włączają mechanizmy obronne używając strategii tłumaczących.

Celem działania tych mechanizmów jest ochrona przed złym samopoczuciem. Jednak stałe ich stosowanie odcina osobę stosującą przemoc od rzeczywistości.

Kwestionowanie odpowiedzialności – osoba stosująca przemoc tłumaczy, iż za przemoc są odpowiedzialne siły zewnętrzne, którym uległa, nad którymi nie zapanowała. Podaje także, iż był to wypadek – działanie przypadkowe, niezamierzone.

Kwestionowanie szkody – osoba stosująca przemoc umniejsza ciężar i znaczenie szkód, które wyrządziła („nic wielkiego się nie stało”, „ to tylko popchnięcie” itp.).

Kwestionowanie osoby doznającej przemocy – osoba stosująca przemoc przedstawia swoje przemocowe zachowanie jako akt słusznej zemsty lub kary. W jej mniemaniu osoba doznająca przemocy nie jest więc ofiarą, ale osobą która zasłużyła na ukaranie.

Potępienie potępiających – osoba stosująca przemoc, swoim zachowaniem (np. prowokującym do użycia wobec niej siły i przymusu), odwraca uwagę od swojego czynu i kieruje ją na postępowanie tych, którzy mogą go ocenić, potępić, osądzić (np. zarzuca im brutalność, przekroczenie kompetencji).

Odwoływanie się do wyższych racji – osoba stosująca przemoc przedstawia swój przemocowy czyn jako konieczny ze względu na niekwestionowane wyższe racje (np. bije zapobiegawczo, stosuje metody wychowawcze, ratuje swój honor).

2.8. Przemoc domowa a alkohol

Z badań wynika, że między uzależnieniem od alkoholu a stosowaniem przemocy domowej nie ma związku przyczynowo – skutkowego. Zjawiska te współwystępują ze sobą i jest to widoczne w sytuacji przemocy wobec dzieci oraz przemocy wobec partnera w związku.

Nadużywanie/uzależnienie od alkoholu stanowi czynnik ryzyka pojawienia się przemocy domowej.

Można także mówić o podobieństwach osób uzależnionych od alkoholu oraz osób stosujących przemoc domową. Obydwie te grupy cechuje częste występowanie u nich złości i wrogości, obniżony nastrój, niska samoocena, małe umiejętności radzenia sobie, niewielkie wsparcie społeczne oraz występowanie przemocy w rodzinie pochodzenia.

2.9. Przemoc domowa a zaburzenia psychiczne osoby stosującej przemoc

Zaburzenia psychiczne osoby stosującej przemoc, podobnie jak nadużywanie przez nią alkoholu lub uzależnienie od alkoholu, traktowane jest jako czynnik ryzyka występowania przemocy.

Z badań osób stosujących przemoc korzystających z pomocy terapeutycznej z powodu swoich agresywnych zachowań lub tych, które były karane za znęcanie się, wynika, że najczęściej (ale ogólnie sporadycznie) diagnozowano u nich następujące zaburzenia osobowości: zaburzenia typu borderline, osobowość schizoidalna, narcystyczne zaburzenia osobowości, zaburzenia antisocjalne, osobowość bierno- zależna.

Mimo iż w sytuacjach, w których przemoc stosuje osoba z zaburzeniami psychicznymi często rodzi się tendencja, by osobę stosującą przemoc traktować wyłącznie jako osobę chorą, a więc wymagającą pomocy i opieki, należy pamiętać, iż zaburzenia psychiczne nie zwalniają automatycznie z odpowiedzialności za agresywne zachowanie.

2.10. Przemoc wobec osób starszych

Definicja WHO określa, iż przemoc wobec osób starszych jest jednorazowym lub powtarzającym się aktem, który staje się przyczyną zranienia lub niesie za sobą ryzyko zranienia (bez względu na to, czy działanie jest intencjonalne, czy też nie) osoby starszej, pozostającej w opiece opiekuna lub ze strony innych osób, pozostających z nią w relacjach, które powinny zapewnić zaufanie, a w rzeczywistości są źródłem „zranienia lub stresu dla osoby starszej”.

Przemoc wobec osób starszych może przybierać różną formę:

- przemocy fizycznej
- przemocy psychicznej

- przemocy ekonomicznej
- przemocy seksualnej
- oraz zaniedbania.

Wśród przyczyn przemocy wobec osób starszych wymienia się na ogół bezradność, słabość, uzależnienie od innych i samotność, czyli te cechy osób starszych, które czynią z nich idealną ofiarę. Dodatkowym bodźcem w przypadku przemocy ekonomicznej mogą być akumulowane zasoby, do których przejęcia dąży osoba stosująca przemoc.

Inną grupą przyczyn stanowią czynniki występujące po stronie osoby stosującej przemoc. Kluczowe znaczenie może mieć w tym przypadku nadmierne obciążenie osoby zajmującej się opieką na starszą osobą. Z badań nad przemocą domową wynika, że osobami stosującymi przemoc często są córki lub synowie, przy czym dominują tutaj dwa typy sytuacji

- ✓ osoby, które właśnie odchowwały dzieci, a planowaną na ten okres życia realizację marzeń, udaremniła konieczność opieki nad rodzicami/teściami;
- ✓ osoby sprawujące opiekę nad osobą starszą jednocześnie nadal muszą wspierać dzieci.

Elementem generującym przemoc może być również uzależnienie (np. finansowe, lokalowe) od osoby stosującej przemoc.

Prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy wzrośnie także w przypadku uzależnienia osoby stosującej przemoc od substancji psychoaktywnych, które wiąże się z koniecznością finansowania nałogu, a jednocześnie prowadzi do patogennych stanów emocjonalnych (rozdrażnienie, skoki nastrojów i zaburzenia psychiczne). Punktem zapalnym może być też wreszcie nałóg osoby doznającej przemocy i próby kontroli osoby uzależnionej przez opiekuna. W przypadku osoby starszej mamy jednak częściej do czynienia z odwróceniem kierunku przemocy domowej.

Przemoc może także wynikać z historii rodziny i wcześniejszych tego rodzaju przypadków oraz traktowania kar i agresji jako podstawowych metod rozwiązywania problemów. W takim przypadku następuje przeważnie odwrócenie ról i dawny kat staje się dzisiejsza ofiarą, a wcześniejsza ofiara wchodzi w rolę sprawcy.

Przyczyn przemocy wobec osób starszych upatrują wreszcie niektórzy badacze w pozycji tej grupy w społeczeństwie. Czynnikiem generującym przemoc jest w takim ujęciu kult młodości oraz ukierunkowanie na przyszłość, które warunkują negatywny odbiór starzenia się. Osoby starsze poprzez swoje spowolnienie nie pasują do pędzącego świata, są nieprzydatne i postrzegane jako obciążenie.

III

Przemoc domowa w wybranych dokumentach międzynarodowych i krajowych

Przemoc domowa, a zwłaszcza przemoc wobec kobiet, od wielu lat jest przedmiotem międzynarodowego zainteresowania. Traktowanie przemocy, ujmowanej w kontekście łamania praw człowieka, jako ważnego problemu społecznego, znalazło odzwierciedlenie w wielu dokumentach międzynarodowych, zalecających sygnującym je krajom podjęcie wszelkich niezbędnych działań w celu eliminacji przemocy i ochrony osób doświadczających przemocy.

3.1. Dokumenty ONZ

Konwencja w sprawie eliminacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 18 grudnia 1979 roku

Określany mianem Międzynarodowej Karty Praw Kobiet, dokument zakazuje różnicowania ze względu na płeć, które umniejsza lub unieważnia prawa człowieka i podstawowe wolności kobiet. Konwencja wyraża potępienie dla dyskryminacji kobiet we wszystkich jej formach i zapowiada podjęcie wszystkich stosownych kroków w celu zmiany społecznych i kulturowych wzorców zachowań mężczyzn i kobiet, w celu likwidacji przesądów i zwyczajów lub innych praktyk opartych na przekonaniu o niższości lub wyższości jednej z płci (art. 2). Konwencja zawiera również zapewnienie podjęcia wszelkich koniecznych działań w celu likwidacji dyskryminacji kobiet we wszystkich sprawach wynikających z zawarcia małżeństwa i stosunków rodzinnych (art. 16)

Deklaracja o eliminacji przemocy wobec kobiet z 20 grudnia 1993 roku

Dokument ten stanowi, iż przemoc wobec kobiet jest pogwałceniem praw i fundamentalnych wolności kobiet. Deklaracja definiuje przemoc wobec kobiet jako wszelki akt przemocy związany z faktem przynależności danej osoby do danej płci, którego rezultatem jest, lub może być fizyczna, seksualna lub psychiczna krzywda lub cierpienie kobiet, włącznie z groźbą popełnienia takich czynów, wymuszeniem lub arbitralnym pozbawieniem wolności, bez względu na to czy czyny te dokonywane są w życiu publicznym czy prywatnym (art. 1). Deklaracja zawiera katalog rodzajów przemocy, z wyodrębnioną przemocą domową – fizyczna, seksualna i psychologiczna przemoc występująca w rodzinie; maltretowanie,

wykorzystywanie seksualne dzieci w domu rodzinnym, przemoc związana z obowiązkiem wniesienia posagu, gwałt małżeński, okaleczanie genitalne kobiet, jak też inne tradycyjne praktyki szkodliwe dla kobiet, przemoc w związku pozamałżeńskim (art. 2). Zgodnie z art. 4 niniejszej Deklaracji każde państwo powinno potępiać przemoc wobec kobiet i prowadzić przy pomocy wszelkich dostępnych środków politykę zmierzającą do wyeliminowania przemocy.

3.2. Dokumenty Unii Europejskiej

Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 2000 roku

Zgodnie z zapisami Karty godność ludzka jest nienaruszalna, musi być szanowana i chroniona (art. 1), a każdy człowiek ma prawo do poszanowania swej integralności fizycznej i psychicznej (art. 3) oraz do wolności i bezpieczeństwa osobistego (art. 6). Karta potwierdza zakaz stosowania tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania (art. 4), zakaz handlu istotami ludzkimi (art. 5), zakaz dyskryminacji, w tym ze względu na płeć (art. 21).

Program Daphne III „Zapobieganie i zwalczanie przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet oraz ochrona ofiar i grup ryzyka” program szczegółowy Unii Europejskiej na lata 2007-2013

Program został przyjęty przez Parlament Europejski i Radę Unii Europejskiej 20 czerwca 2007r. (wszedł w życie 7 lipca 2007r. po jego publikacji w Dzienniku Urzędowym UE) i jest kontynuacją działań Unii Europejskiej z zakresu walki z przemocą, objętych w poprzednich latach programami Daphne oraz Daphne II. Projekt jest częścią programu „Prawa Podstawowe i sprawiedliwość”

Do najważniejszych celów programu należą m. in.:

- walka z wszelkimi formami przemocy (fizycznej, seksualnej i psychicznej) wobec dzieci, młodzieży i kobiet (w tym m. in.: zapobieganie i zwalczanie wykorzystywania seksualnego, przemocy domowej, przemocy w szkole),
- zapewnienie wsparcia osobom doświadczającym przemocy i grupom ryzyka.

Program adresowany jest do wszystkich grup, które bezpośrednio lub pośrednio zajmują się zjawiskiem przemocy, a więc zarówno do osób doznających przemocy i grup nią zagrożonych, jak i do pozostałych pośrednich grup, jak m. in. kadry nauczycielskiej

i edukacyjnej, policji, straży granicznej, pracowników socjalnych, władz lokalnych i krajowych, pracowników wymiaru sprawiedliwości, organizacji pozarządowych, związków zawodowych, wspólnot wyznaniowych itd.

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie obecnej sytuacji oraz przyszłych działań w zakresie zwalczania przemocy wobec kobiet (2004/2220 (INI))

Parlament Europejski, mając na uwadze złożoność problemu przemocy oraz dotychczasowe działania w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy zalecił Komisji Europejskiej i Państwom Członkowskim między innymi:

- uznanie przemocy wobec kobiet za naruszenie praw człowieka, odzwierciedlające nierówny podział władzy pomiędzy płciami,
- przyjęcie strategii „zero tolerancji” względem wszelkich form przemocy wobec kobiet,
- stworzenie ram współpracy pomiędzy organizacjami rządowymi i pozarządowymi w celu opracowywania strategii i praktyk zwalczania przemocy domowej,
- uwzględnianie, we wszelkich dokumentach, opracowaniach dotyczących przemocy domowej, wpływu przemocy na dzieci.

Rezolucja Parlamentu Europejskiego wzywa również Państwa członkowskie do:

- stworzenia programów współpracy pomiędzy organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości, organizacjami pozarządowymi, ośrodkami dla osób doznających przemocy i innymi instytucjami oraz do wzmocnienia współdziałania, celem efektywniejszego stosowania i egzekwowania przepisów prawnych na rzecz zwalczania przemocy, a także do uwrażliwienia wszystkich urzędników na problem przemocy,
- podjęcia odpowiednich działań w celu zapewnienia osobom doświadczającym przemocy lepszej ochrony i wsparcia,
- opracowywania programów informacyjnych, podnoszących świadomość społeczną w zakresie przemocy domowej.

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie przemocy domowej wobec kobiet (2006/C 110/15)

Dokonując analizy problemu przemocy domowej Komitet Ekonomiczno- Społeczny sformułował następujące wnioski i zalecenia:

- przemoc domowa wobec kobiet stanowi pogwałcenie praw człowieka – przede wszystkim prawa do życia oraz nietykalności fizycznej i psychicznej; problem ten stanowi poważne wyzwanie dla polityki europejskiej,
- przemoc domową można skutecznie zwalczać maksymalnie na szczeblu krajowym, dlatego też każde państwo powinno przygotować własny, krajowy plan działań na rzecz zwalczania przemocy domowej
- wszystkie państwa członkowskie powinny prowadzić wiarygodne, rzetelne i porównywalne statystyki dotyczące przemocy domowej.

Każdy z przedstawionych powyżej dokumentów, stanowił ważny element na drodze do upowszechnienia praw człowieka i przyczynił się do zapoczątkowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej.

3.3. Prawo Polskie wobec problemu przemocy domowej

Podstawowym dokumentem regulującym zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
- Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (przyjęty Uchwałą Rady Ministrów Nr 205 z dnia 9 listopada 2023r. poz. 1232)

Zadania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej będą realizowane również w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.),
- uchwała nr XXXIV/398/2023 Rady Powiatu Chojnickiego z dnia 29 czerwca 2023r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Chojnickim na lata 2023 -2030,
- uchwała nr XXXIX/455/2024 Rady Powiatu Chojnickiego z dnia 29 lutego 2024r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Chojnickiego na lata 2024 - 2026,
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
- ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2809),

- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 17)
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 37)
- i inne.

IV

Cele Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w powiecie chojnickim na lata 2024 -2030

Głównym celem powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Ma on także przyczynić się do ograniczenia skali problemu i skutków przemocy domowej. Istotnym jest podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę osoby doświadczającej przemocy, jak i na edukowanie osób stosujących przemoc i korygowanie agresywnych postaw i zachowań. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych:

CEL GŁÓWNY				
Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenia skali tego zjawiska z powiecie chojnickim				
Cele szczegółowe Programu	Zadania Programu	Podmiot odpowiedzialny/ partnerzy Programu	Planowane terminy realizacji Programu	Wskaźniki Programu
Zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej wśród mieszkańców powiatu chojnickiego	Diagnoza zjawiska przemocy domowej w poszczególnych gminach powiatu chojnickiego	Podmiot odpowiedzialny: • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach Partnerzy: • Miejskie/gminne	Zadania o charakterze ciągłym	Liczba diagnoz opracowanych w ciągu danego roku

		<p>ośrodki pomocy społecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centrum Usług Społecznych • Ośrodki profilaktyki rodzinnej • Sad Rejonowy • Prokuratura Rejonowa • Komenda Powiatowa Policji • Placówki służby zdrowia • Placówki profilaktyczno – terapeutyczne • Placówki oświatowe • Podmioty i organizacje pozarządowe 		
	Przeprowadzenie lokalnej kampanii społecznej w poszczególnych gminach powiatu chojnickiego	<p>Podmiot odpowiedzialny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miejskie/gminne ośrodki pomocy społecznej • Centrum Usług Społecznych • Ośrodki profilaktyki rodzinnej • Placówki profilaktyczno – terapeutyczne • Placówki oświatowe • Podmioty i organizacje pozarządowe 	Zadania o charakterze ciągłym	<p>Liczba opracowanych materiałów informacyjnych w danym roku</p> <p>Liczba przeprowadzonych kampanii w danej gminie w danym roku</p>

	<p>Prowadzenie spotkań/zajęć/warsztatów grupowych lub indywidualnych w szkołach lub innych placówkach edukacyjno – oświatowych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej i agresji.</p>	<p>Podmiot odpowiedzialny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna • Komenda Powiatowa Policji 	<p>Zadania o charakterze ciągłym</p>	<p>Liczba przeprowadzonych zajęć/spotkań/warsztatów w danym roku</p> <p>Liczba uczestników spotkań/zajęć/warsztatów w danym roku</p>
	<p>Organizowanie konkursów tematycznych promujących właściwe postawy wolne od zachowań przemocowych/agresywnych</p>	<p>Podmiot odpowiedzialny:</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach</p>		<p>Liczba organizowanych konkursów w danym roku</p> <p>Liczba laureatów konkursów w danym roku</p>
<p>Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań w zakresie udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej, współpraca instytucji oraz organizacji pozarządowych na rzecz zapobiegania przemocy domowej</p>	<p>Utworzenie „Powiatowego Zespołu Interdyscyplinarnego” celem nawiązywania, rozwijania i wzmocnienia współpracy między instytucjami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą domową.</p>	<p>Podmiot odpowiedzialny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miejskie/gminne ośrodki pomocy społecznej • Centrum Usług Społecznych • Ośrodki profilaktyki rodzinnej • Placówki profilaktyczno – terapeutyczne • Placówki oświatowe • Komenda powiatowa policji • Placówki służby 	<p>Zadania o charakterze ciągłym</p> <p>Spotkania kwartalne</p>	<p>Liczba zorganizowanych spotkań Zespołu w danym roku</p> <p>Liczba zrealizowanych wspólnie działań w danym roku</p> <p>Liczba zrealizowanych projektów w danym roku</p>

		<p>zdrowia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podmioty i organizacje pozarządowe 		
	<p>Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy osobom dotkniętym przemocą domową i stosującym przemoc domową</p>	<p>Podmiot odpowiedzialny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach <p>Partnerzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miejskie/gminne ośrodki pomocy społecznej • Centrum Usług Społecznych • Ośrodki profilaktyki rodzinnej • Placówki profilaktyczno – terapeutyczne • Placówki oświatowe • Komenda powiatowa policji • Placówki służby zdrowia • Podmioty i organizacje pozarządowe • Sąd Rejonowy • Prokuratura Rejonowa • Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej 	<p>Zadania o charakterze ciągłym</p>	<p>Liczba informatorów wydanych w danym roku</p> <p>Liczba wydanych i przekazanych materiałów informacyjnych w danym roku</p>

	<p>Udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą domową w formie specjalistycznego poradnictwa</p>	<p>Podmiot odpowiedzialny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach • Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej • Centrum Usług Społecznych • Placówki służby zdrowia • Placówki terapeutyczno – profilaktyczne • Ośrodki Profilaktyki Rodzinnej 	<p>Zadania o charakterze ciągłym</p>	<p>Liczba osób objętych pomocą w formie specjalistycznego poradnictwa w danym roku</p>
	<p>Realizacja spotkań grup wsparcia/ spotkań edukacyjno – terapeutycznych grupowych związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej</p>	<p>Podmiot odpowiedzialny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach 	<p>Zadania o charakterze ciągłym</p>	<p>Liczba spotkań w danym roku</p> <p>Liczba osób uczestniczących w spotkaniach w danym roku</p>
	<p>Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową pomocy w ośrodkach wsparcia oraz punkcie interwencji kryzysowej</p>	<p>Podmiot odpowiedzialny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach • Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej • Centrum Usług Społecznych 	<p>Zadania o charakterze ciągłym</p>	<p>Liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia w danym roku</p> <p>Liczba osób objętych wsparciem specjalistycznym punktu interwencji kryzysowej w danym roku</p>
	<p>Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej oraz będącym w innej sytuacji kryzysowej</p>	<p>Podmiot odpowiedzialny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach <p>Partnerzy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek 	<p>Zadania o charakterze ciągłym</p>	<p>Liczba osób korzystających z pobytu w hostelu/ specjalistycznym ośrodku wsparcia w</p>

		Profilaktyki rodzinnej w Chojnicach • Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doświadczających Przemocy Domowej		danym roku
	Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom i innym osobom doświadczającym przemocy domowej w trybie art. 12a, art. 11a, 11aa	Podmiot odpowiedzialny: <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach • Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej • Centrum Usług Społecznych • Policja Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> • Sąd Rejonowy • Prokuratura Rejonowa • Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej 	Zadania o charakterze ciągłym	Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w trybie art. 12 a ustawy w danym roku Liczba złożonych wniosków z art. 11a w danym roku Liczba zażaleń do sądu opiekuńczego na odebranie dziecka, o których mowa w art. 12a w danym roku
	Monitoring pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą domową	Podmiot odpowiedzialny: <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> • Miejskie/gminne ośrodki pomocy społecznej • Centrum Usług Społecznych • Ośrodki profilaktyki rodzinnej • Placówki profilaktyczno – 	Zadania o charakterze ciągłym	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy domowej lub brak zasadności podejmowania działań w danym roku Liczba

		terapeutyczne <ul style="list-style-type: none"> • Placówki oświatowe • Komenda Powiatowa Policji • Placówki służby zdrowia • Podmioty i organizacje pozarządowe • Sąd Rejonowy • Prokuratura Rejonowa • Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej 		raportów i analiz czynników sprzyjających utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą domową w danym roku
Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową	Przesyłanie informatorów zawierających aktualne bazy teled adresowe z danego powiatu o instytucjach rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują wszelkie działania adresowane do osób stosujących przemoc domową.	Podmiot odpowiedzialny: <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> • Miejskie/gminne ośrodki pomocy społecznej • Centrum Usług Społecznych • Ośrodki profilaktyki rodzinnej • Placówki profilaktyczno – terapeutyczne • Placówki oświatowe • Komenda Powiatowa Policji • Placówki służby zdrowia • Podmioty i organizacje pozarządowe • Sąd Rejonowy • Prokuratura Rejonowa • Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej 	Dwukrotnie w ciągu każdego roku realizacji Programu, do 30 stycznia i do 31 lipca	Liczba przekazanych informatorów właściwym miejscowo prezesom sądu rejonowego, prokuratorowi rejonowemu, komendantowi Policji, komendantowi Żandarmerii Wojskowej oraz wchodzącym w obręb powiatu gminom.

	Realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych oraz psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową w warunkach wolnościowych	Podmiot odpowiedzialny: <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> • Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej • Centrum Usług Społecznych 	Zadania o charakterze ciągłym	Liczba edycji programu korekcyjno – edukacyjnego oraz psychologiczno – terapeutycznego w danym roku
	Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w programach korekcyjno – edukacyjnych oraz psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową	Podmiot odpowiedzialny: <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> • Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej • Centrum Usług Społecznych • Sąd Rejonowy • Prokuratura Rejonowa • Komenda Powiatowa Policji 	Zadania o charakterze ciągłym	Liczba osób, które przystąpiły do programu korekcyjno – edukacyjnego oraz psychologiczno – terapeutycznego w danym roku Liczba osób, które ukończyły program korekcyjno – edukacyjny oraz psychologiczno – terapeutyczny w danym roku
	Badanie skuteczności programów korekcyjno – edukacyjnych oraz psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową przez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programów.	Podmiot odpowiedzialny: <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> • Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej • Centrum Usług Społecznych 	Zadania o charakterze ciągłym	Liczba osób stosujących przemoc domową, które po ukończeniu programu korekcyjno – edukacyjnego oraz psychologiczno – terapeutyczne

		<ul style="list-style-type: none"> • Sąd Rejonowy • Prokuratura Rejonowa • Komenda Powiatowa Policji 		go powróciły do zachowań przemocowych w danym roku
Zwiększenie kompetencji przedstawicieli i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej mającym na celu podniesienie jakości i dostępności świadczenia usług	Diagnozowanie potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno – pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Podmiot odpowiedzialny: <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach 	Zadania o charakterze ciągłym	<p>Liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych w danym roku</p> <p>Liczba uczestników szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w danym roku</p>
	Wdrożenie systemu wspierania osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową oraz z osobami stosującymi przemoc domową w formie m.in. organizacji szkoleń/spotkań/zajęć/seminariów/warsztatów/grup wsparcia/ superwizji, coachingu/ doradztwa	Podmiot odpowiedzialny: <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach 	Zadania o charakterze ciągłym	<p>Liczba osób uczestniczących w różnych formach spotkań/ szkoleń/ warsztatów/ seminariów/ poradnictwa i wsparcia psychologicznego w danym roku</p> <p>Liczba zrealizowanych spotkań superwizyjnych/szkoleń/ warsztatów/ grup wsparcia w danym roku</p>

V

Zakładane rezultaty Programu

- 1) Zdobyć wiedzę z zakresu przemocy domowej i możliwości rozwiązywania problemów w rodzinie;
- 2) Wzrost świadomości społecznej na temat możliwości uzyskania wsparcia i pomocy ze strony instytucji pomocowych;
- 3) Wzrost poczucia bezpieczeństwa osób zagrożonych przemocą domową;
- 4) Podniesienie kompetencji zawodowych wśród pracowników specjalizujących się w tematyce przemocy domowej;
- 5) Zwiększenie świadomości lokalnego społeczeństwa w zakresie zagrożeń dla rodziny wynikających ze zjawiska przemocy domowej;
- 6) Zaistnienie pozytywnych zmian w zachowaniach osób uwikłanych w przemoc domową.

VI

Monitoring i ewaluacja Programu

Monitorowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030 będzie odbywać się na podstawie corocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach. Ewaluację poszczególnych zadań Programu przeprowadzi Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach poprzez zbieranie, analizę i interpretację danych uzyskanych podczas monitoringu. Celem ewaluacji będzie ogólna ocena wartości Programu, czyli jego trafności, skuteczności i efektywności, co będzie znaczące przy planowaniu dalszych działań związanych z jego realizacją

CZEŚĆ III

ODDZIAŁYWANIE NA OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC DOMOWĄ

CHOJNICE 2024

SPIS TREŚCI

1. Powiatowy Program Korekcyjno – Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc Domową na lata 2024-2030	72
1.1. Uzasadnienie programu	72
1.2. Cele programu	73
1.3. Zakładane rezultaty programu	74
1.4. Adresaci programu	75
1.5. Partnerzy programu	75
1.6. Kwalifikacje osób prowadzących program	75
1.7. Założenia merytoryczne programu	76
1.8. Sposób realizacji programu	77
1.9. Nabór uczestników	78
1.10. Reguły uczestnictwa	79
1.11. Diagnoza wstępna i pogłębiona uczestników programu	80
1.12. Monitoring i ewaluacja programu	81
2. Powiatowy Program Psychologiczno – Terapeutyczny dla Osób Stosujących Przemoc Domową na lata 2024-2030	81
2.1. Opis programu	81
2.2. Adresaci programu	83
2.3. Nabór uczestników	83
2.4. Reguły uczestnictwa	84
2.5. Założenia merytoryczne	84
2.6. Sposób realizacji	85
2.7. Zakładane rezultaty programu	87
2.8. Cele, zadania, podmioty odpowiedzialne, terminy i wskaźniki realizacji programu	87
3. Monitoring i ewaluacja programu	88

1. Powiatowy Program Korekcyjno – Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc Domową na lata 2024-2030

1.1. UZASADNIENIE PROGRAMU

Przemoc jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym, przemoc domowa jest niewątpliwie najgorszym jej rodzajem, ponieważ osobą stosującą przemoc bardzo często jest najbliższa osoba – członek rodziny. Dom rodzinny powinien być postrzegany jako środowisko miłości, bezpieczeństwa, opieki i wzajemnego zrozumienia. Niestety dla wielu staje się miejscem cierpienia, zagrożenia i poniżania oraz lęku i rozpacz. Przemoc domowa to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej dnia 29 lipca 2005 r. (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 424) oraz Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 przyjęty Uchwałą Rady Ministrów Nr 205 z dnia 9 listopada 2023r. (M.P. poz. 1232) nakładają na powiat zadanie opracowania i realizacji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Zjawisko przemocy domowej jest poważnym problemem społecznym. Przyczyny przemocy bywają różne. Może to być reakcja na problemy dnia codziennego, zmagania wewnętrzne człowieka, zachowania innych osób. Inną przyczyną braku kontroli nad emocjami i dopuszczania się przemocy fizycznej, bądź psychicznej jest działanie uzależnienie od alkoholu, innych środków odurzających, substancji psychoaktywnych lub środków zastępczych na organizm człowieka. Przyczyną mogą być również negatywne wzorce przekazywane

i kształtowane przez media. W wielu przypadkach przemoc jest rezultatem zachowań, wartości bądź ich braku oraz postaw wyniesionych z domu rodzinnego.

Osoby stosujące przemoc przeważnie starają się znajdować uzasadnienie dla aktów przemocy. W szczególności dotyczy to negowania osobistej odpowiedzialności za wyrządzone szkody i obciążenia odpowiedzialnością osobę doznającą przemocy. Usprawiedliwianie przemocy może polegać na uprzedmiotowieniu osoby doznającej przemocy lub negowaniu jej wartości jako człowieka. Czasem na wpojeniu jej przekonania, że cierpienie i poniżanie zadawane było dla jej dobra. Postępowanie osoby stosującej przemoc często bywa wspierane przez czynniki kulturowe. Przez wieki przemoc w stosunku do kobiet i dzieci była akceptowana zarówno obyczajowo jak i prawnie.

Niezbędne są więc działania powstrzymujące osoby stosujące przemoc i prowadzące do zakończenia przemocy domowej. Temu mają służyć programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych skierowane do osób stosujących przemoc. Należy podkreślić, iż program pełni rolę pomocniczą systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz uzupełnia różne formy interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec osób stosujących przemoc. Podstawową rangę w przeciwdziałaniu przemocy domowej przypisuje się interwencji karno-administracyjnej. Natomiast zadaniem programu jest zastosowanie działań edukacyjnych, socjalizacyjnych oraz psychologicznych ukierunkowanych na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc domową, a w rezultacie na redukcję ryzyka kontynuowania przez te osoby przemocy oraz zwiększenie ich możliwości samokontroli agresywnych zachowań i do konstruktywnego współżycia w rodzinie. Istotne znaczenie ma tu równowaga pomiędzy stosowaniem interwencji karno-administracyjnej, a działaniami korekcyjno-edukacyjnymi, obie te metody stosowane wspólnie i z rozwagą przyniosą oczekiwane rezultaty.

1.2. CELE PROGRAMU

1. Cele programu

CEL GŁÓWNY				
Powstrzymanie osób stosujących przemoc domową i zakończenie przemocy domowej.				
Cele szczegółowe Programu	Zadania Programu	Podmiot odpowiedzialny/ partnerzy Programu	Planowane terminy realizacji Programu	Wskaźniki Programu
Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową	Promowanie programu poprzez rozpowszechnianie materiałów informacyjnych na stronach internetowych a także wśród instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	Podmiot odpowiedzialny: <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach 	Zadania o charakterze ciągłym	Liczba rozdysponowanych materiałów w danym roku Liczba zamieszczonych materiałów promocyjnych na stronach internetowych w danym roku
	Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową	Podmiot odpowiedzialny: <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum 	Zadania o charakterze ciągłym	Liczba zorganizowanych edycji programu w

		Pomocy Rodzinie w Chojnicach Partnerzy: <ul style="list-style-type: none"> • Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej • Centrum Usług Społecznych 		danym roku Liczba osób, które rozpoczęły udział w programie w danym roku Liczba osób, które zakończyły udział w programie w danym roku
--	--	--	--	--

1.3 ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU

Założone cele programu mają przyczynić się do:

- Zmiany przekonań odbiorców programu korekcyjno –edukacyjnego dotyczących stosowania przemocy domowej;
- Powstrzymania osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy;
- Rozwijania umiejętności samokontroli i współzycia, w tym bardziej efektywnego radzenia sobie z emocjami (złością) lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych;
- Zmniejszenia przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy;
- Wzrostu świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania;
- Poszerzenia katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników;
- Kształtowania umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej;
- Uznania przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- Uzyskania informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

1.4 ADRESACI PROGRAMU

W programie mogą brać udział m. in. :

- Osoby, które z własnej inicjatywy zgłoszą się do uczestnictwa w programie lub zostaną zmotywowane przez instytucje wspierające rodzinę;
- Osoby, które stosują przemoc domową, kierowane przez Zespół Interdyscyplinarny na wniosek grupy diagnostyczno – pomocowej – członkowie rodzin wobec których została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”;
- Osoby skazane za czyny związane z stosowaniem przemocy domowej, wobec których Sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując do uczestnictwa w programie;
- Rodzice, którzy mają ograniczoną władzę rodzicielską lub są jej pozbawieni w wyniku zaniedbań i niewypełniania funkcji rodzicielskich.

1.5 PARTNERZY PROGRAMU

Program realizowany będzie we współpracy z instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej tj.;

- Ośrodkami pomocy społecznej
- Centrum Usług Społecznych
- Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej
- Komendą Powiatową Policji w Chojnicach
- Sądem Rejonowym w Chojnicach
- Prokuraturą Rejonową w Chojnicach
- Gminnymi Komisjami Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Organizacjami pozarządowymi
- Rodzinami uczestników programu

1.6 KWALIFIKACJE OSÓB PROWADZĄCYCH PROGRAM

Zgodnie z §9 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oddziaływania korekcyjno-edukacyjne prowadzone są przez osoby, które:

- 1) posiadają wykształcenie wyższe na kierunku praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo – wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub

- 2) posiadające tytuł zawodowy magistra na kierunku:
 - a) psychologia, praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo – wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
 - b) innym, uzupełnionymi studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki lub resocjalizacji, lub
- 3) będące terapeutami lub psychoterapeutami;
- 4) posiadające udokumentowany co najmniej 3 – letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;

posiadające zaświadczenie o ukończeniu szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc domową.

1.7 ZAŁOŻENIA MERYTORYCZNE PROGRAMU

1. Zasadniczą część programu stanowią:
 - Edukacja - przekazywanie wiedzy odbywa się w sposób aktywizujący uczestników, między innymi przez prowadzenie otwartej dyskusji oraz odwoływanie się do indywidualnych doświadczeń,
 - Praca nad rozpoznawaniem i zmiana przekonań i postaw osobistych poprzez analizę sytuacji przedstawionych w programie oraz swoich własnych sytuacji życiowych,
 - Ćwiczenia nowych konstruktywnych form myślenia i reagowania w grupie poprzez zmiany behawioralno – poznawcze.
2. Założenia programu oparte są na różnych modelach podejścia do pracy z osobami stosującymi przemoc domową. Podstawa teoretyczna zawiera wybrane elementy i modyfikacje programów, modeli czy nurtów psychologiczno – pedagogicznych np. system rodziny, system społeczno – kulturowy, NLP, Duluth, analiza transakcyjna, trening asertywności, trening zastępowania agresji, trening umiejętności społecznych, samokontrola, terapia uzależnień, inne autorskie, które uzależnione są od indywidualnych preferencji i zasobów osób prowadzących zajęcia.
3. Program zakłada przeprowadzenie spotkań w oparciu o następujące treści:

- Rozpoznawanie i analiza problemów i trudności w odniesieniu do poczucia własnej wartości oraz umiejętności nazywania i wyrażania uczuć, potrzeb i emocji,
 - Asertywna komunikacja bez przemocy i agresji oraz analiza transakcyjna,
 - Wypracowanie własnych reduktorów zachowań przemocowych i agresywnych oraz samokontroli, a także praca nad zmianą zachowań,
 - Określenie planów i celów związanych z życiem rodzinnym.
4. Program obejmuje poniższe zagadnienia tematyczne:
- Przemoc w systemie rodzinnym – cykl i aspekty przemocy, jej formy i rodzaje, mechanizmy i stereotypy kulturowe, problem władzy i kontroli w relacjach,
 - Równość płci, prawa kobiet i mężczyzn,
 - Praca w obrębie własnych zachowań przemocowych i agresywnych,
 - Rozpoznawanie osobistych mechanizmów zaprzeczania,
 - Praca na pierwotnych przekonaniach i zachowaniach,
 - Kształtowanie umiejętności komunikacji bez przemocy i agresji,
 - Asertywne zachowania.

1.8 SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

1. Program prowadzony może być w formie spotkań indywidualnych lub grupowych w formie stacjonarnej. Zajęcia grupowe powinny jednak przeważać. Program w szczególnie uzasadnionych przypadkach może być prowadzony z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość. Łączny czas trwania programu obejmuje 60 godzin. Przerwy między kolejnymi zajęciami nie mogą być dłuższe niż 1 tydzień. Rekomenduje się prowadzenie programu przez dwie osoby. W wyjątkowych sytuacjach, program korekcyjno – edukacyjny może być realizowany w formie spotkań indywidualnych. Wymaga to wcześniejszego uzgodnienia z Wojewodą. Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne w formie indywidualnej mogą być realizowane również w stosunku do pojedynczych osób. Należy wówczas w dokonywanej diagnozie uzasadnić wybór takiej formy pracy z osobą stosującą przemoc domową.
2. Udział w grupie korekcyjno – edukacyjnej jest poprzedzony podpisaniem kontraktu, który określa zasady uczestnictwa w programie. W celu uznania, że osoba ukończyła

program, wymagane jest uczestnictwo w co najmniej 80% godzin różnych oddziaływań (indywidualnych i grupowych).

3. Podstawową formułą realizacyjną programu jest mała grupa osób (maksymalnie 17) o składzie wynikającym z początkowej rekrutacji. W trakcie trwającej edycji –cyklu zajęć –możliwe jest włączenie do zajęć kolejnych uczestników za zgodą prowadzących. Sesje grupowe trwające co najmniej 4 godziny prowadzone są minimum raz w tygodniu.
4. Zajęcia odbywają się w budynku Powiatowego Centrum Pomocy Rodzina w Chojnicach, ul. Piłsudskiego 30 z zadbaniem o bezpieczeństwo osób doznających przemocy domowej. W wyjątkowych sytuacjach, niezależnych od realizatora zajęcia mogą odbywać się w innym miejscu z zachowaniem powyższych warunków. Pomieszczenie, w którym odbywają się zajęcia jest przystosowane do prowadzenia zajęć grupowych i/lub indywidualnych.
5. Po ukończeniu programu uczestnik otrzymuje stosowne zaświadczenie zgodne z Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. (Dz. U. z 2023r. poz. 1164) w sprawie wzoru zaświadczeń o zgłoszeniu się do udziału z programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczeń o ukończeniu tych programów.
6. Po ukończeniu programu możliwe jest uczestnictwo w programie psychologiczno – terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową w celu utrzymania i/lub pogłębienia wyuczonych pozytywnych zmian nabytych podczas programu korekcyjno –edukacyjnego lub uczestnictwo w kolejnych edycjach programu.
7. Program realizowany jest również zgodnie z ramowymi programami oraz rekomendacjami/wytycznymi dotyczącymi realizacji programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową opracowanymi przez Samorząd Województwa Pomorskiego i Wojewodę Pomorskiego. Ukazanie się ww. opracowań nie wymaga aktualizacji treści niniejszego programu.

1.9 NABÓR UCZESTNIKÓW

1. Rekrutacji dokonuje się poprzez:
 - umieszczanie informacji na stronie internetowej,
 - rozsyłanie informacji do instytucji współpracujących z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach,

- bieżącą współpracę z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.
2. Osobom skierowanym do udziału w programie przez zespół interdyscyplinarny wydawane jest zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programie.

1.10 REGUŁY UCZESTNICTWA

1. Udział w programie jest bezpłatny.
2. Warunkiem uczestnictwa w programie jest podpisanie kontraktu oraz rozpoczęcie udziału w spotkaniach zorganizowanych w ramach programu.
3. Kontrakt określa reguły uczestnictwa w programie i zawiera w szczególności:
 - formalne wymogi systematycznej obecności na zajęciach wraz z określeniem sankcji za uchylanie się od udziału w programie,
 - zobowiązanie do powstrzymywania się od przemocowych zachowań w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi,
 - zobowiązanie do powstrzymywania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychoaktywnych,
 - obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie uczestnictwa na zajęciach,
 - uznanie osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy domowej,
 - informację o monitorowaniu sytuacji rodzinnej i zachowań uczestnika programu.
4. Wobec osób, których uczestnictwo w programie związane jest z otrzymanym zobowiązaniem przez inne podmioty stosuje się powiadomienia tych organów o:
 - przystąpieniu osoby stosującej przemoc do programu,
 - każdej sytuacji uchylania się od udziału w programie,
 - zakończenia uczestnictwa w programie.
5. Wszelkie działania podejmowane w ramach realizacji programu dokumentowane będą przez:
 - harmonogram spotkań oraz ich tematykę,
 - korespondencję z urzędami i uczestnikami,
 - ankiety,
 - indywidualne karty klienta,
 - kontrakty z uczestnikami, –

- listy obecności z własnoręcznymi podpisami uczestników,
- notatki, protokoły, raporty lub inne dokumenty potwierdzające monitoring (w tym ustalenia poczynione z krewnymi uczestnika programu)
- dokumenty z wnioskami po dokonanej ewaluacji programu,
- karty z sformułowaną diagnozą (wstępną i pogłębioną),
- wyrażenie zgody przez uczestnika na kontakt z osobami bliskimi i podmiotami kierującymi do uczestnictwa w programie,
- inne dokumenty potwierdzające prowadzenie działań w ramach programu.

1.11 DIAGNOZA WSTĘPNA I POGŁĘBIONA UCZESTNIKÓW PROGRAMU

1. Diagnoza wstępna

Obejmuje wstępne rozpoznanie, w ramach spotkań indywidualnych na początku realizacji programu, w celu określenia motywacji uczestnika do zmiany oraz oszacowania potencjału do ukończenia programu i realizacji jego założeń.

W ramach wstępnego rozeznania diagnostycznego, które będzie udokumentowane pisemnie, uwzględnia się m. in.:

- Rzeczywiste okoliczności skierowania do programu,
- Motywację uczestnika do wzięcia udziału w programie,
- Czy uczestnik aktualnie stosuje przemoc,
- Aktualną sytuację rodzinną i zawodową,
- Kontakt z wymiarem sprawiedliwości,
- Diagnozę osobowości oraz stanu psychicznego,
- Historię pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie zaburzeń.

2. Diagnoza pogłębiona

Diagnoza pogłębiona dokonywana jest po ok. 25 godzinach uczestnictwa osoby w programie.

Diagnoza pogłębiona jest dokumentowana w formie pisemnej.

W zakresie powyższej diagnozy uwzględnia się m. in. :

- Historię relacji, w których występuje przemoc,
- Historię interwencji związanych z przemocą,
- Doświadczenie związane z nadużywaniem alkoholu i innych środków odurzających,
- Historię agresywnych i przemocowych zachowań w innych sytuacjach życiowych,

- Kontakty z wymiarem sprawiedliwości,
- Historię edukacyjną i zawodową,
- Charakterystykę szczegółowych zachowań i postaw przemocowych.

1.12 MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

1. Przebieg i efekty programu, objęte są badaniami monitorującymi w trakcie trwania programu oraz po jego zakończeniu przez okres 3 lat.
2. W trakcie trwania programu monitoring zachowań uczestników będzie realizowany przez osobę prowadząca program.
3. Po zakończeniu programu monitoring przeprowadzać będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach przy współpracy z partnerami programu oraz rodzina uczestnika, jeden raz w roku.
4. Na ostatnim spotkaniu dokonywane będzie podsumowanie uczestnictwa z programie i wypełnienie ankiety ewaluacyjnej.
5. Metody ewaluacji i monitoringu (ankieta, obserwacja, rozmowa, wywiad swobodny nieustrukturyzowany)
6. Ewaluacja programu będzie polegać na zbieraniu następujących danych:
 - Liczba edycji programu realizowanych w danym roku kalendarzowym,
 - Liczba osób, które zgłosiły się oraz zostały zgłoszone do udziału w programie,
 - Liczba osób, które przystąpiły do programu,
 - Liczba osób, które ukończyły program,
- Liczba osób, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań przemocowych.

2. Powiatowy Program, Psychologiczno – Terapeutyczny dla Osób Stosujących Przemoc Domową na lata 2024 – 2030

2.1 OPIS PROGRAMU

Program opracowany na lata 2024–2030, opiera się na celu głównym jakim jest poprawa jakości życia rodzin dotkniętych przemocą domową, poprzez rozwijanie i utrwalenie (pogłębienie) kompetencji osób stosujących przemoc domową w zakresie komunikacji z osobami najbliższymi, bez stosowania przemocy.

Natomiast cele szczegółowe dotyczą:

- wzbudzania motywacji wewnętrznej do zmiany zachowania przez analizę przyczyn postępowania i wgląd w mechanizmy własnych zachowań;
- zdobycia lub poszerzenia wiedzy i umiejętności powstrzymywania się od zachowań przemocowych;
- nabycia umiejętności służących rozwiązywaniu problemów i konfliktów bez użycia przemocy;
- nabycie i kształtowanie umiejętności prospołecznych, w tym: asertywności, empatii, rozpoznawania, nazywania i wyrażania emocji, radzenia sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych, w tym radzenia sobie ze stresem, lękiem, złością;
- poszerzania samoświadomości, zwłaszcza w kontekście własnych zasobów oraz ograniczeń i negatywnych stereotypów funkcjonowania w relacjach rodzinnych;
- nabycia i doskonalenia umiejętności wychowawczych i rodzinnych opartych na wychowaniu bez przemocy;
- rozwoju umiejętności związanych z budowaniem relacji rodzinnych i partnerskich;
- pogłębiania wiedzy na temat wpływu przemocy na relacje społeczne i sposobów jej przeciwdziałania;
- diagnozowania potrzeb i nabywanie umiejętności dobierania prawidłowych strategii w ich zaspokajaniu;
- wzmacniania postawy odpowiedzialności wobec siebie i innych.

Realizacja programu psychologiczno–terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową wynika z ustawowych zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat:

- art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz.U. z 2024 r. poz. 424),
- Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz.U. z 2023 r. poz. 1166),
- Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno–terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru

zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1164)

2.2 ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są dorosłe osoby (zarówno kobiety jak i mężczyźni), stosujące przemoc domową, które:

- ukończyły program korekcyjno – edukacyjny,
- aktualnie biorą udział w programie korekcyjno–edukacyjnym (cykl jest w końcowej fazie realizacji oraz prowadzone są działania rekrutacyjne do programu psychologiczno–terapeutycznego) i z diagnozy dokonanej przez prowadzącego lub realizatora programu korekcyjno–edukacyjnego wynika wskazanie, a ze strony uczestnika gotowość do dalszej, pogłębionej pracy,
- nie uczestniczyły w programie korekcyjno – edukacyjnym, ale prezentują dużą świadomość i motywację do pracy nad poprawą relacji rodzinnych (preferowane są osoby, które uczestniczyły w różnych formach terapii grupowej lub psychoterapii indywidualnej ukierunkowanej na rozwój funkcjonowania w relacjach społecznych, w tym rodzinnych),
- zakończyły program psychoterapii uzależnień –w przypadku gdy są uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych,
- zgłaszają się samodzielnie, bądź kierowane są przez inne podmioty, w tym: organy, instytucje i organizacje.

2.3 NABÓR UCZESTNIKÓW

1. Rekrutacji dokonuje się poprzez:

- umieszczanie informacji na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach,
- rozsyłanie informacji do instytucji współpracujących z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach,
- bieżącą współpracę z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej,
- rozmowy motywujące z osobami, które ukończyły program korekcyjno–edukacyjny.

2. Osobom skierowanym do udziału w programie przez zespół interdyscyplinarny wydawane jest zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programie.
3. Przyjęcie do programu poprzedzone jest rekrutacją oraz spotkaniem kwalifikacyjnym.

2.4 REGUŁY UCZESTNICTWA

1. Udział w programie jest bezpłatny.
2. Warunkiem przyjęcia do programu jest podpisanie kontraktu oraz rozpoczęcie udziału w spotkaniach zorganizowanych w ramach programu.
3. W programie mogą uczestniczyć osoby, które:
 - będą uczestniczyły w spotkaniach organizowanych w ramach programu,
 - zaprzestaną stosowania przemocy wobec członków rodziny,
 - zobowiążą się do powstrzymywania się od spożywania alkoholu oraz zażywania środków psychoaktywnych,
 - zobowiążą się do poszanowania zasad współżycia społecznego,
 - wyrażą zgodę na przeprowadzenie oceny skuteczności programu.
4. Wszelkie działania podejmowane w ramach realizacji programu mogą być dokumentowane przez:
 - harmonogram spotkań oraz ich tematykę,
 - korespondencję z urzędami i uczestnikami,
 - ankiety,
 - kontrakty z uczestnikami,
 - listy obecności z własnoręcznymi podpisami uczestników,
 - karty ze sformułowaną diagnozą wstępną i pogłębioną,
 - notatki, raporty, protokoły i inne dokumenty potwierdzające monitoring (w tym ustalenia poczynione z krewnymi uczestnika programu),
 - wyrażenie zgody przez uczestnika na kontakt z partnerami i instytucjami,
 - inne dokumenty potwierdzające prowadzenie działań w ramach programu.

2.5 ZAŁOŻENIA MERYTORYCZNE

1. Założenia programu oparte są na różnych modelach podejścia do pracy z osobami stosującymi przemoc domową. Podstawa teoretyczna zawiera wybrane elementy i modyfikacje programów, modeli czy nurtów psychologiczno-pedagogicznych np. systemowy, psychoanalityczny, psychodynamiczny, system społeczno – kulturowy,

system władzy i kontroli domowej, psychologia poznawczo – behawioralna, terapia skoncentrowana na emocjach, teoria przywiązania, NLP, Duluth, analiza transakcyjna, trening asertywności, trening zastępowania agresji, trening umiejętności społecznych, samokontrola, terapia uzależnień, mediacje, inne eklektyczne czy autorskie, które uzależnione są od indywidualnych preferencji i zasobów osób prowadzących zajęcia.

2. Główne założenia merytoryczne to:

- integracja, budowanie poczucia bezpieczeństwa w grupie (dotyczy spotkań grupowych),
- komunikacja w relacji rodzinnej
- style komunikacji oraz nabycie umiejętności komunikacji wśród członków rodziny,
- edukacja w obszarze dotyczącym zjawiska przemocy domowej,
- rozwijanie i utrwalanie metody komunikacji z osobami najbliższymi, bez stosowania przemocy,
- analiza emocji w życiu rodzinnym i umiejętność ich wyrażania bez agresji,
- poznawanie siebie w kontaktach interpersonalnych w kontekście osobistych zasobów i blokad,
- możliwość poprawy relacji w związku i budowanie nowych, właściwych relacji,
- wytyczenie nowych obszarów właściwych relacji w związku i rodzinie - własne pomysły i możliwości ich realizacji,
- problemy osobiste wyniesione ze środowiska biologicznego, jako możliwość zmiany obrazu siebie – pracy nad sobą,
- wyznaczanie kierunków rozwoju relacji związku (rodziny) –strategia własnych działań uczestników programu i wspomaganie się specjalistami.

3. Spośród powyższych założeń merytorycznych wybrane są odpowiednio te, które uzależnione są od potrzeb i możliwości uczestników.

2.6 SPOSÓB REALIZACJI

1. Program realizowany jest w formie spotkań indywidualnych i grupowych, mogą być one naprzemienne, zapewniając jak w największym stopniu zindywidualizowanie oddziaływań do potrzeb osób stosujących przemoc domową.

2. Program obejmuje:

- Zajęcia indywidualne i grupowe – nie mniej niż 20 godzin zajęć grupowych i przynajmniej 2 godziny zajęć indywidualnych dla uczestnika,

- Faktyczna liczba godzin winna wynikać z diagnozy potrzeb i motywacji osób – uczestników programu,
- Łączny czas trwania programu obejmuje od 10 godzin do 30 godzin,
- W wyjątkowych sytuacjach program może być realizowany w formie spotkań indywidualnych – nie mniej niż 10 godzin zajęć dla 1 uczestnika. Wymaga to wcześniejszego uzgodnienia z Wojewodą.,
- Oddziaływania psychologiczno – terapeutyczne w formie indywidualnej mogą być realizowane również w stosunku do pojedynczych osób. Należy wówczas w dokonywanej diagnozie uzasadnić wybór takiej formy pracy z osobą stosującą przemoc domową;
- W szczególnie uzasadnionych przypadkach program może być prowadzony z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość,
- Zajęcia odbywają się stacjonarnie w budynku Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach, ul. Piłsudskiego 30, po godzinach pracy urzędu z zadaniem o bezpieczeństwo osób doznających przemocy domowej. Zajęcia mogą odbywać się w innym miejscu z zachowaniem powyższych warunków. Pomieszczenie, w którym odbywają się zajęcia jest przystosowane do prowadzenia spotkań psychologiczno–terapeutycznych,
- Udział w grupie psychologiczno – terapeutycznej musi być poprzedzony podpisaniem kontraktu, który określa zasady uczestnictwa w programie.
- W celu uznania, że osoba ukończyła program, wymagane jest uczestnictwo w co najmniej 80% godzin różnych oddziaływań (indywidualnych i grupowych),
- Program prowadzony jest przez osoby spełniające kwalifikacje zgodnie z § 5 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej sprawie programów psychologiczno–terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1166).
- Po ukończeniu programu uczestnik otrzymuje stosowne zaświadczenie.
- Program realizowany jest również zgodnie z ramowymi programami oraz rekomendacjami/wytycznymi dotyczącymi realizacji programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową opracowanymi przez

Samorząd Województwa Pomorskiego i Wojewodę Pomorskiego. Ukazanie się ww. opracowań nie wymaga aktualizacji treści niniejszego programu.

2.7 ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU

Zakładane rezultaty programu mają na celu przyczynienie się do:

- zbudowania poczucia bezpieczeństwa,
- nabycia umiejętności właściwej komunikacji,
- zdobycia wiedzy w obszarze negatywnego zjawiska przemocy domowej,
- nauczenia się właściwego wyrażania emocji bez użycia agresji,
- poznania siebie w kontaktach interpersonalnych w kontekście osobistych zasobów i blokad,
- nabycia umiejętności budowania nowych, pozytywnych relacji w związku małżeńskim, partnerskim, rodzinie,
- określenia własnych pomysłów na odnajdywanie się w relacjach w związku małżeńskim, partnerskim, rodzinie,
- dokonania zmiany obrazu siebie poprzez pracę nad sobą

2.8 CELE, ZADANIA, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, TERMINY I WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU

CEL GŁÓWNY				
Rozwijanie oraz utrwalanie u osób stosujących przemoc domową kompetencji w zakresie komunikacji z rodziną bez stosowania przemocy poprzez oddziaływania psychologiczno - terapeutyczne				
Cele szczegółowe Programu	Zadania Programu	Podmiot odpowiedzialny/ partnerzy Programu	Planowane terminy realizacji Programu	Wskaźniki Programu
Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową poprzez: - nabycie oraz rozwój wiedzy uczestników, mającej na celu powstrzymanie się od zachowań przemocowych, - utrwalenie zachowań wyuczonych w	Promowanie programu poprzez rozpowszechnianie materiałów informacyjnych na stronach internetowych, a także wśród instytucji działających na rzecz przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej	Podmiot odpowiedzialny: • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach	Zadania o charakterze ciągłym, w zależności od potrzeb	Liczba rozdysponowanych materiałów w danym roku Liczba zamieszczonych materiałów promocyjnych na stronach internetowych w danym roku

<p>ramach spotkań programu korekcyjno – edukacyjnego, - rozwój zachowań prospołecznych, - rozwój umiejętności samokontroli emocji, - poprawę relacji z najbliższymi oraz umiejętności budowania relacji rodzinnych</p>	<p>Prowadzenie spotkań/zajęć/warsztatów w obszarze psychologiczno - terapeutycznym</p>	<p>Podmiot odpowiedzialny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach 	<p>Zadania o charakterze ciągłym, w zależności od potrzeb</p>	<p>Liczba zorganizowanych spotkań/zajęć/warsztatów w danym roku</p> <p>Liczba osób, które rozpoczęły udział w spotkaniach w danym roku</p> <p>Liczba osób, które ukończyły program psychologii-czno – terapeutyczny w danym roku</p>
--	--	--	---	--

3. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

1. W trakcie realizacji programu zbierane będą informacje o rzeczywistej sytuacji w rodzinie w celu korygowania oddziaływań i ewentualnych interwencji.
2. Na ostatnim spotkaniu konieczne jest dokonanie podsumowania uczestnictwa w programie i wypełnienie ankiety ewaluacyjnej.
3. Ocena skuteczności programu następuje również po zakończeniu programu poprzez przeprowadzenie rozmów z uczestnikami lub ich rodzinami bądź innymi osobami, np. pracownikami instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424) do zadań własnych powiatu należy w szczególności: opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej, a także opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

W myśl art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424) do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności opracowywanie i realizacja programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

W związku z nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która wprowadziła wiele znaczących zmian w tym:

- zastąpiono pojęcie „przemoc w rodzinie” pojęciem „przemoc domowa,”
- rozszerzono definicję przemocy, dodając przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc,
- wprowadzono zmiany dotyczące kierowania osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych,
- dookreślono cel realizacji ww. programów oraz wprowadzono nowe obowiązki dla osób kierowanych do uczestnictwa w programach,

konieczna jest zmiana Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2025 przyjętego uchwałą nr XIX/243/2021 Rady Powiatu Chojnickiego z dnia 13 maja 2021 r. i przyjęcie nowego Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030. Program zakłada podejmowanie działań ukierunkowanych zarówno na ochronę osób doznających przemocy, jak i edukowanie osób stosujących przemoc oraz korygowanie agresywnych postaw i zachowań.

Mając powyższe na względzie podjęcie niniejszej uchwały jest konieczne i uzasadnione.